

STUDENTAVISA I TROMSØ

Organ for Tromsø-studentene
5. årgang - Nr. 7
Desember 1980

AKSJONSDAGEN:

EN ADVARSEL TIL REGJERINGA

Stappende fullt på Fokus, d.v.s. over 1000 mennesker.

Foto: Leif Arne Danielsen.

Nordlysobservatoriet har drevet forskning som inngår i utviklinga av et kommunikasjonssystem for atomubåter. I tillegg har Nordlysobservatoriet tidligere hatt direkte finansiering av U.S. Army til flere av sine prosjekter.

Dette kommer fram i intervjuer med professor O. Holt ved Nordlysobservatoriet, og N. P. Gleditsh, forsker ved fredsforskningsinstituttet i Oslo.

Se side 3.

Bokanmeldelse
av
Fotballengelen

SIDE 10

**Jamaica -
et nytt Chile?**

SIDE 5

**SKAL UNIVERSITETET FORTSATT
UTDANNE LÆRERE**

SE MIDTSIDENE

Noe som passer for deg?

Julen

nærmer seg

Hos meg finner du julegaven som er til glede.

Har mange forskjellige gaver, både for voksne og barn, bl.a. lamper med kulerte lys. Som her nevnes gondoler, båt med lys, landskapsbilder i 3 forskjellige størrelser, med mange fine landskapsmotiver og lys, Maria, Josef og Jesubarnet i bilde m/ramme, Maria med Jesubarnet m/kulerte lys omkring, Eiffeltårnet, glassdekorlampe, dukkelampe: stor dukke som holder en paraply, skjelllampe og meget mer.

Pressemelding

Norske Studentar protesterer på mordet på Dr. Felix Ulloa, rektor ved Universitetet i San Salvador og president i den internasjonale hjelpeorganisasjonen World University Service, heiter det i ein fellesuttale frå Norsk Studentunion og Studentane og Akademikaranes Internasjonale Hjelpefond (SAIH). Dr. Ulloa vart skote ned av nasjonalgarden i El Salvador idet han forlot eit Rådsmøte ved universitetet, og døde seinare på sjukehuset. Det er i dag tre månader sidan universitetet vart stengd av styresmaktene.

Dr. Ulloa vart vald til president av WUS i sommar, og skulle 1. november reise til Europa for å fremme arbeidet her. WUS mottar årleg vesentlege beløp frå Norge, til utdanningshjelp i utviklingslanda.

SAIH og NSU

FAGKRITISK SKRIFTSERIE

Ved slutten av 1979 vedtok Hovedallmøtet som er høyeste studentorgan ved Universitetet i Tromsø, å opprette en fagkritisk skriftserie. Også studentutvalget og delegatgruppen til Norsk Studentunion vedtok å gi økonomisk støtte til skriftserien.

Ved utgangen av 1980 er følgende sju nummer kommet ut i denne fagkritiske skriftserien fra Tromsø:

Nr. 1 Peter Arbo: «Utkantstudiet — en kritikk av populistisk analyse og strategi».

Nr. 2 Eirik Fiva: «Den kommunistiske Internasjonals fascismeforståelse».

Nr. 3 Svein Stamnes: «Norges holdning overfor partene i den spanske borgerkrig».

Nr. 4 P.A. Dyrkoren og Narve Fulsås: «Ny økonomisk verdensordning — ny utviklingsstrategi?».

Nr. 5 Ingrid Hoff: «Ideologiproblemet i samfunnsvitenskapen».

Nr. 6 Erik-Oddvar Eriksen: «Omgrepet om samfunn i den sosiologiske tradisjon».

Nr. 7 Anne Grethe Flakstad: «Kvinnevilkår i kombinasjonsbruk — resultat av mennenes situasjon, eller sterkt medvirkende årsak til strukturendringer?».

Heftene kan kjøpes/bestilles fra Fagkritisk Skriftserie, Studentutvalget, Søndre Tollbugt. 7b, 9000 Tromsø.

Nr. 1-nr. 6 koster kr. 5,— pr. stk., mens nr. 7 koster kr. 10,—.

Rune Hagen.

Vi må ha meir å leve på enn luft og kjærleik —

29. oktober var markeringsdag for aksjonane mot statsbudsjettforslaget frå regjeringa.

Kva forslaget inneber er vel no så ålment kjent at det skulle vere liten grunn til å terpe opp at på det.

Hovudhendinga på aksjonsdagen i Tromsø var eit stormøte i Fokus kino. Det må vere lenge sia så mange studentar og skoleelevar blei samla på ein gong for å vise styrken bak krava.

At gymnasiastane hadde undervisningsstreik samstundes med møte i Fokus, gjorde at dei fleste hadde møtt fram og var med på å gjere møtet vellukka. Fokus var

så overfylt at kinosjefen blei nervøs. Det er grensar for kor mange ein har lov til å ta inn i kinoen, og det er grensar for kor mange det er forsvarlig å ta inn. Vi tar likevel ikkje mykje feil når vi seier at det var rundt 1000 menneske til stades.

Sjølv om møtet var vellukka, la det ein dempar på stemninga at ingen politikarar ville stå fram og forsvare nedskjeringane på statsbudsjettet. Dei som heldt innlegg var alle samde om at budsjettforslaget var eit slag i anletet på dei som trur på lik rett til utdanning. Både Kaldhol frå Samskipnaden, rektor Løchen, representanten frå lektorlaget og

representantane for studentar og elevvar understreka dette synspunktet. Det blei dermed inga livlig debatt — Likevel blei møtet ikkje kjedeleg. Det sørga «pressten» — Roger Lockertsen — for då han káserte over statsbudsjettet. Vi må tenkje meir på dei åndelege verdiane, og ikkje så mykje på pengar og andre materielle goder, var budskapet frå geistlegheita. Det kan hende at nokon kvar blir nøydde til å leve på luft og kjærleik og andre åndelege verdiar etter dette.

Kamp mot renteheving og renter i studietida har vore dei sentrale sakene i aksjonane. Då det kom signalar om at forslaget

om renteheving var trekt, blei for litt forvirra. Vi vil igjen understreke: 1. Vi har ikkje garanti for at forslaget blir trekt, og 2. Hvis det blir trekt, kan det komme andre forslag for å dempe auken i lån frå lånekassa. Vi er for å lánemengden frå lånekassa skal vekse. Han må vekse dersom alle skal ha lik rett til utdanning, uavhengig av om foreldra deira har pengar til å betale studia utgangane.

Aksjonsdagen blei ei kraftig sluttmarkering av haustens statsbudsjettaksjonar som også omfatta demonstrasjonstog og andre vellykka aksjonsformar.

Su's nye organisasjonsform, hvordan har det fungert? —

Det er ingen grunn til å legge skjul på at studentdemokratiets høyeste organ, Hovedallmøtet (H-møtet), etterhvert har tapt sin funksjon som grunnplanens eget forum. Den gradvise mangel på opplustning fra studentene gjennom siste halvdel av 70-tallet, har sikkert mange grunner og en politisk analyse av situasjonen, førte i vår til ei omorganisering av valget til Studentutvalget (SU). Høstsemesteret har derfor på en måte vært et slags prøvesemester for denne nyordningen. Studentavisa stakk innom SU-kontoret for å få en prat med noen representanter i SU. Innimellom travle forberedelser til neste HA (og siste for i år), gjorde Petter Holm og Marit Rødland noen refleksjoner omkring sine erfaringer i SU.

SA: Siden det sviktende oppmøtet til HA har vært kjerneproblemet, var det naturlig for oss å innlede med spørsmål om den desentraliserte valgmodellen (AT hvert institutt velger sin representant til SU og som HA derttetter godkjenner) har resultert i større framtmøte?

Petter: Nei dessverre, og kanskje er det ikke å vente heller. På kun 2 mnd. kan vi ikke oppnå større resultater.

Marit: Enig. Og dessuten utgjør et lite høstsemester for kort funksjonstid for denne prøveordninga til å kunne gjøre noen skikkelige oppsummeringer. Likevel kan vi si at dersom en av intensjonene med omorganiseringa var/er å oppnå større kontakt med instituttene, så har vi delvis lyktes. Aksjonen mot Statsbudsjettet er et godt eksempel på det der samarbeidet med institutt-AU-ene betydde veldig mye for å få i gang diskusjonene ute blant studentene.

Petter: At SU-medlemmene velges på instituttnivå, fører videre til at vi føler større ansvar for våre respektive grunnplan. Jeg tror det er meget viktig at det eksisterer kontaktkanaler hvor saker kan tas opp. Tromsø Universitets desentraliserte struktur, forsterker antakelig dette behovet.

Marit: Ja, og ved siden av praktiske fordeler er det sjølvsagt viktig å kunne utveksle erfaringer av mer studiemessig karakter. For eks. var det nyttig å diskutere det nye reglementet på realfag med folk fra andre institutt.

Petter: Budsjettaksjonen førte også til større samarbeid med leieboerutvalgene. I det hele tatt viste aksjonen at det fremdeles er mulig å mobilisere folk på grunnplanet. Derimot har vi hatt dårlig

kontakt med andre studentrepresentative organer.

Marit: Ja, for eksempel burde vi ha utvikla et mer fruktbart samarbeid med Studentavisa. Men vår kapasitet er nok begrenset den også. Dere må huske at vi alle i SU er helt ferske førsteangangsmedlemmer. I tillegg var vi dels ukjente for hverandre. Dessuten synes jeg at vi er for få i forhold til de oppgaver vi daglig møter. SU bør kanskje utvides.

S.A.: Men hvordan oppleves det å ikke få respons på såpass arbeidskrevende forberedelser som et HA krever?

Petter: Hvis 2% framtmøte oppfattes som en pekepinn på sakenes akualitet, så er det forstemmende.

Marit: Tida bør omprioriteres. Vi må bruke mindre papir og heller mer tid til diskusjoner i matida rundt på instituttene. Jeg tror det ville resultate i vel så effektiv mobilisering foran HA, som dagens rutine. For eks. ville det blitt et svært møte dersom alle som går på instituttallmøtene, kommer på HA.

S.A.: Har dere ellers noen strategi framover, for eks. innføre urnevalg?

Marit: Kanskje bør vi innføre en modifisert tingmodell... (helt avbrytes av høylydte protester) «Benevnelsen er allerede for politisk belastet,» hevdes det fra ytterstre hjørne).

I alle fall må vi starte en diskusjon, fortsetter Marit, om en fremtidig organisering av studentene. Og her må utgangspunktet være ei ordning som bygger på aktiviteten ute på instituttene.

S.A.: Bør vi redusere antall HA møter eller kanskje kutte dem helt ut?

Marit: Uansett hvor utviklingen går, så må vi i det lengste holde på HA som studentenes høyeste organ. I første omgang bør kanskje heller arrangere færre møter. Hvis avmaktfølelsen har vært dominerende de siste par årene, så tror jeg høsten på det må representere en tendens motsatt retning. Og den tendensen må vi følge opp. Økonomi må nok bli ei merkesak også framover, men utdanningsinnhold, det fagkritiske perspektiv må ivaretas. Og til slutt, År ene er den viktigste faktor arbeidet framover.

Marit Rødland og Petter Holm fra Studentutvalget.

Hvor er vi?

Søndre Tollbugt. 7 b, 4. etg. Tlf. nr.: 81 715.

Adressen og telefonnummeret til Studentutvalgets kontor, som dessuten brukes jevnlig av NSU-delegatgruppen, Studentavisas redaksjon, Studenttidrettslaget og Studentersamfunnet er VIKTIG Å HUSKE FOR ALLE STUDENTER.

MERK — endring av kontortid:

Mandag 11-14.
Torsdag 11-14.

Studentutvalgets lokaler er i Søndre Tollbugt. 7B, 3. etg. Telefonnummer: 81 715.

STUDENTAVISA I TROMSØ

Organ for Tromsø-
studentene

5. årgang - Nr. 7 - Desember 1980

Redaksjon:
Fritz Breivik
Berit Brendskog
Randi Jacobsen (ansv.)
Magne Myrset (ansv.)
Torild Nyseth
Einar Pedersen

Adr. Søndre Tollbugt. 7b, Tromsø
Tlf. 81715.

Studentavisa er organ for studentene ved Univ. i Tromsø og kommer ut ca. en gang i måneden.
Redaksjonen er valgt på Sos. Fronts politiske grunnlag.

Trykt i 1600 eks.

Trykt i Dagbladet «Tromsø»

Nei til avpolitisering av studentpolitikken

Sosialistisk Front vant valget til Norsk Studentunions delegatgruppe og redaksjonen til Studentavisa på hovedallmøtet 20. nov. Sosialistisk Front består av SV — student og uavhengige sosialister.

Kandidatene til Sos. Front gikk til valg på en felles studentpolitisk plattform og et arbeidsprogram med prioriterte saker. Til avisa var det bare Sos. Front som stilte kandidater. Til NSU-Delegatgruppa ble det imidlertid stilt et motforslag. Dette forslaget besto av seks enkeltpersoner og var lansert av studentutvalget. De seks stilte ikke på noen politisk plattform. De hadde heller ingen kritikk å komme med av politikken til Sos. Front.

I stedet markedsførte de seg på én sak. De ønsket en breiere instituttrepresentasjon i delegatgruppa og en styrket kontakt med grunnplanet. Dette var sjølsagt også Sos. Front for. Sos. Front etterstreber en størst

nulig instituttvis spredning på lelegatgruppemedlemmene. Informasjonen til og fra instituttene bør bedres, og delegatgruppa bør engasjere seg mer i forhold til det som skjer på instituttene.

Fra Sos. Front ble det framholdt at det nye kontaktorganet mellom studentutvalget, delegatgruppa og arbeidsutvalgene bl.a. var et tiltak for å bedre på dette. Dette initiativet kom nettopp fra Sos. Front.

Så lenge som den andre gruppa derfor ikke fremmet noe forslag om omorganisering av valgene til delegatgruppa, ble det uklart om den sto for noe politisk alternativ.

De seks ga overhodet ikke uttrykk for hvor de plasserte seg politisk. De svarte ikke på hvordan de ville stille seg til viktige saker som kommer opp her i Tromsø til våren, og de nektet også å svare på hvilken gruppe-

ring de ville støtte på landstinget og landsstyremøtene i NSU: Sos. Front, Progressiv, Front, Grønt Gras eller de konservative.

Sos. Front understreket mot dette at representativet ikke bare var et spørsmål om institutt-tilhørighet, men også hadde noe med kjønn å gjøre.

Sos. Front hadde flertall av jenter blant sine kandidater til valget. Videre var representativet ikke minst et spørsmål om hva slags politikk de som velges står for. Studentene har en demokratisk rett til å få vite hva slags hovedsyn deres delegater står for. Det er dessuten viktig at delegatgruppa er i stand til å fungere som et handlekraftig organ.

Sjø om den alternative gruppering gjorde det til et prinsipp å være uten politisk profil, var det likevel klart hvilken gruppering som sto bak for-

slaget og gjorde den viktigste støtten: Det var NKS, AKP's studentorganisasjon.

Vi har vanskelig for å se initiativet som anna enn et nytt forsøk fra NKS på å bygge seg opp og overta kontrollen i studentpolitikken. Men nå er den gamle politikken deres vannet

fullstendig ut — til ingenting.

Konsekvensene av ei slik linje er å styrke avpolitiseringa og høyredreininga i studentmiljøet. Heldigvis viste avstemningsresultatet på hovedallmøtet at flertallet ikke er villig til å godta ei slik utvikling. Derfor stemte de Sosialistisk Front.

Militær forskning ved Nordlysobservatoriet?

I et intervju med Studentforum hevder forsker Nils Petter Gleditsch ved Fredsforskningsinstituttet i Oslo at Nordlysobservatoriet har deltatt i militære forskningsprosjekter som er knyttet til USAs atomstrategi.

Professor Olav Holt ved Nordlysobservatoriet bekrefter overfor Studentavisa sannsynligheten for at prosjektet er finansiert ved hjelp av amerikanske militærforskningsmidler.

— Formålet med det omtalte prosjektet var å kartlegge bakgrunnsstøy av ELF (Ekstremt lavfrekvente)-bølger. Observasjonene ble i sin helhet foretatt med Nordlysobservatoriets utstyr i Tromsø, og foregikk over et år. Vår kontrakt var med Lincoln Laboratories MIT, som ikke er en militær institusjon. Det er imidlertid vel kjent at dette forskningsinstituttet har hatt mange kontrakter med forsvaret. Jeg holder det for sannsynlig at Lincoln Laboratories hadde midler fra forsvaret også til dette arbeidet. Det er nok også sikkert at forsvaret har vært interessert i resultatene, men vårt initiativ var bestemt av andre interesser, sier professor Olav Holt.

— Etter det vi vet er ELF-bølgene lite egnet til kommunikasjon, da det er ekstremt begrensede signaler som kan sendes og mottas på denne frekvensen. Den militære interesse for disse skyldes at disse bølgefrekvensene har mulighet til å trenge dypere ned under havflaten enn andre høyere frekvenser. Atom-ubåter trenger derfor ikke å gå opp til overflaten for å fange opp signaler. Var ikke dette noe av bakgrunnen for at prosjektet ble satt i gang?

— Vår interesse i prosjektet var å kartlegge en eventuell sammenheng mellom nordlysfenomenet og ELF-bølger. ELF-bølger har i seg selv liten potensiell kommunikasjonsverdi, man kan muligens bruke i forbindelse med geofysisk kartlegging. De kan også ha innvirkning på overføring av elektrisitet i høyspentledninger over lengre avstander.

— Men mener du at prosjektet ikke har militær interesse i det hele tatt?

— Våre forskningsresultater er ikke graderte og er derfor fullt ut tilgjengelig for enhver. Det er klart at for å kunne drive kommunikasjon på grunnlag av ELF-bølger, vil det være av interesse å kartlegge bakgrunnsstøy, forteller Olav Holt.

— Det er videre hevdet i «Studentforum» at det er mottatt utsendte ELF-bølger fra USA på Nordlysobservatoriets anlegg i Lavangsdalen?

— Tomta til forskningsstasjonen i Lavangsdalen eies av universitetet, men selve feltstasjonen er bygget av Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI). Driftsutgiftene deles likt mellom disse. Forsøket på å motta ELF-bølger fra USA ble i sin helhet foretatt av FFI og er nå avsluttet.

— Samarbeidet mellom Nordlysobservatoriet og FFI synes å være utstrakt. Kan du si noe mer om dette?

— Vi driver noe ren grunnforskning sammen med FFI. Det skyldes at våre forskningsfelter ligger mer opp til hverandre. Dette samarbeidet organiseres på samme måte som prosjekter vi driver sammen med universitetene i Oslo og Bergen og er ganske uformelt.

I særlig grad har dette dreiet seg om samtidige observasjoner under oppskyting av forskningsraketter fra Andenes.

— Er det ikke vanskelig å trekke et klart skille mellom grunnforskning og anvendt forskning?

— Jo, men i en del tilfeller er dette mulig.

— Tror du at forskerne ved N. O. er oppmerksomme på at en del av den forskningen de driver kan ha militær interesse?

— Jeg mener det er galt å se dette i en ensidig militær sammenheng. Jeg vil si det slik at forskerne bør interessere seg for den samfunnsmessige sammenheng deres arbeid inngår i.

Jeg tror at mange forskere dessverre tenker for lite på dette.

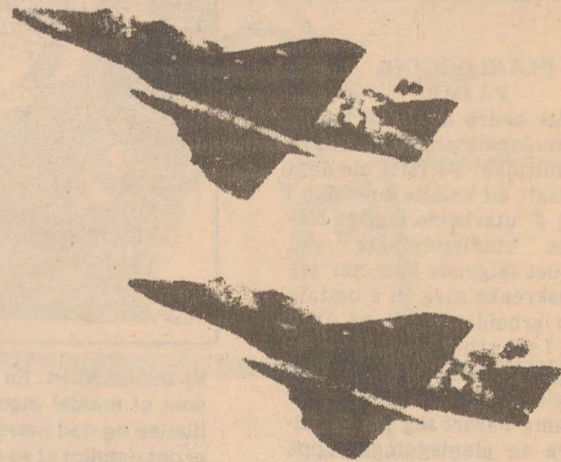
Det har da også vært et flittig brukt ankepunkt mot Universitetene. Jeg mener imidlertid bestemt det at forskningsresultatene kan brukes i forsvarsmessig sammenheng, ikke kan være diskvalifiserende for virksomheten.

— Hva er ditt syn på militærforskning, og hvordan bør denne organiseres?

— I Norge er det bred enighet om å opprettholde et militært forsvaret. Det vil derfor være rimelig å drive militær forskning, men denne bør ikke foregå ved universitetene.

— Men tidligere har det nærmest vært opp til den enkelte forsker hvilke oppdrag han ville ta på seg. Hvordan skal dette kontrolleres?

— Jeg mener at kontrakter om oppdragsforskning bør tegnes med Universitetet og ikke den enkelte forsker. Retningslinjer for hvordan dette skal foregå er under utarbeidelse. Likevel er det riktig at det vil være vanskelig å kontrollere hvilke oppdrag forskerne tar på seg privat. En har vel heller ikke anledning til å gripe inn i dette, og det mener jeg er galt, sier Olav Holt.

Nordlysobservatoriets forskning på ekstremt lavfrekvente bølger ble ikke utført for en militær institusjon. Men det er sannsynlig at Lincoln Laboratories hadde militære midler til dette arbeidet, og det er nok også sikkert at det var militær interesse for forskningsresultatene, sier professor Olav Holt i en samtale med Studentavisa.

GLEDITSH:

DIREKTE MILITÆR FINANSIERING!

Vi tok en telefon til Nils Petter Gleditsch ved Fredsforskningsinstituttet for å få hans kommentar til Holts noe vage uttalelse om at prosjektet sannsynligvis var finansiert av det Amerikanske Forsvar.

«Prosjektet var finansiert, som Holt sier, av Lincoln Laboratories. Dette forskningscenteret er direkte finansiert av det amerikanske forsvarsbudsjett. Det er korrekt at målingene ved Nordlysobservatoriet nå er avsluttet. Imidlertid er forskning med lavfrekvente bølger videreført etterpå i USA og foregår der fremdeles. De har kommet svært langt i utviklinga av kommunikasjonsystem for atomubåter på grunnlag av lavfrekvente bølger. Dessuten kan jeg nevne at Nordlysobservatoriet har hatt direkte forskningsoppdrag for U.S. Navy, betalt av U.S. Air Force, med forskeren O. M. Bratteng som prosjektleder. I alt har Nordlysobservatoriet hatt 5-6 kontrakter direkte militært finansiert.

Redd for å bli arbeidsløs?

BLI TEKNOLOG DU OGSÅ —

Den første delen av denne artikkelen som sto i forrige nummer av Studentavisa, inneholdt noen av hovedpunktene i Stortingsmelding 89 «Om høyere teknisk utdanning i Norge» samt en vurdering av den planlagte teknologitidninga i forhold til andre fag ved universitetene og Statsbudsjettet for 1980-81.

Denne artikkelen tar for seg hvordan arbeidet med teknologitidninga drives ved UiTø og hvordan vi som studenter burde forholde oss til planene om teknologiske studier ved universitetene.

av

John Wyller

målsettinga fra Stortingsmeldinga blir ivaretatt. I det hele tatt, 10 vektall samfunnsfag er ingen garanti for at en skal få teknologer som er seg bevisst hvilken rolle teknologer spiller i det kapitalistiske samfunnet.

FAGKRITISKE GRUPPER

Det beste ville derfor være om studenter og ansatte ved realfagsinstituttene (gjerne i samarbeid med samfunnsvitere og filosofer — de disse faggruppene er jo besittelse av generalistkompetanse) dannet fagkritiske grupper som fungerte parallelt med selve fagstudiet. Disse gruppene basert på frivillig deltakelse skulle skolere realister og teknologer i teknologiens og naturvitenskapens samfunnsmessige implikasjoner og ikke minst arbeide alvorlig med profesjonskritikk. Jeg mener at det er viktig å understreke at en slik fag- og profesjonskritisk virksomhet ikke må bindes til et fast kursopplegg med vektall, men at en slik virksomhet må foregå parallelt med hele fagstudiet.

OPPRETHOLD EX. PHIL.

Likevel må vi som studenter stille som et absolutt krav at det «amputerte» ex. phil. må inn i utdanninga. Ex. phil. må m.a.o. gjøres obligatorisk for teknologistudentene. Dette betyr ikke det samme som at ex. phil. slik den serveres i dag kan tilrettelegges for teknologistudentene uten endringer. Men ex. phil. kan danne et godt utgangspunkt for en framtidig fag- og profesjonskritisk virksomhet opp gjennom resten av studiet. I den sammenhengen er det viktig å påpeke at de arbeidsformene som ex. phil. i Tromsø har stått som eksponent for ikke er uten betydning i fag- og profesjonskritisk sammenheng. Dessuten er selve innholdet av ex. phil. heller ikke uten betydning i denne sammenhengen.

PRAKTISK TEKNOLOGI

10 vektall teknologiske emner. Her er det meningen at mer spesialiserte teknologiske emner skal inngå. Emnene i denne komponenten er teknologisk orienterte i den forstand at de er rettet inn mot anvendelser.

Et eksempel på et kurs med en anvendelsesorientert innretning er elektronikk. Teknologikomiteen foreslår f.eks. at et kurs i elektronikk skal inngå i denne komponenten av teknologitidninga.

Undervisninga i disse emnene skal i stor utstrekning foregå eksternt dvs. av personer i disse emnene skal i stor utstrekning foregå eksternt dvs. av personer ved relevante forskningsinstitusjoner og/eller private bedrifter.

20 vektall hovedoppgave og 10 vektall hovedfagspensum.

Både hovedfagspensum og oppgave skal også være teknologisk orienterte. Dessuten skal denne delen av studiet foregå i nær kontakt med framtidig yrkesfunksjon. Dette vil i praksis si at hovedoppgaven kan utføres på eksterne institusjoner og bedrifter. Dette ble forevrig påpekt i forrige nummer av Studentavisa.

VEKK MED FAGLIG FORDYPNING OG KRITISK FORSTÅELSE

Når en vurderer planene for teknologitidning ved universitetene er det to trekk som slår en. For det første, den normerte studietida på 5 år vil resultere i et «stramt» studieopplegg med stor faglig bredde og med svekkede muligheter for faglig fordypning. Selv om Stortingsmeldinga inneholder en del fagre formuleringer

Forts. side 8

Det lokale arbeidet med teknologitidninga ved UiTø foregår på to plan. For det første er det nedsatt en såkalt ekstern komite med representanter fra de fire realfagsinstituttene IMR, IBG, IFF og IMB. Ingeniørhøgskolen i Narvik, stat, kommune, næringsliv og studentene. Denne komiteen har som oppgave å koordinere de ønskene UiTø har med hensyn til det faglige innholdet i teknologitidninga med de behovene stat, kommune og næringsliv har for kvalifisert teknologisk personell. Når Ingeniørhøgskolen i Narvik er med i denne komiteen så skyldes det som påpekt i forrige nummer av Studentavisa at deler av studieopplegget ved IH i Narvik skal innpasses i den planlagte teknologitidninga ved UiTø. Den eksterne komiteen skal også uttale seg om de ressursene som trengs for å etablere teknologiske studieretninger ved UiTø. Den videre tempoplanen er som følger: — I november — desember kommer en foreløpig innstilling om teknologitidninga opp i Universitetsstyret i forbindelse med budsjettbehandlingen for neste år. I løpet av våren -81 skal detaljerte studieplaner utarbeides slik at UiTø fra og med høsten -81 kan gi et teknologisk utdannings-tilbud.

PLANLEGGING PÅ IMR

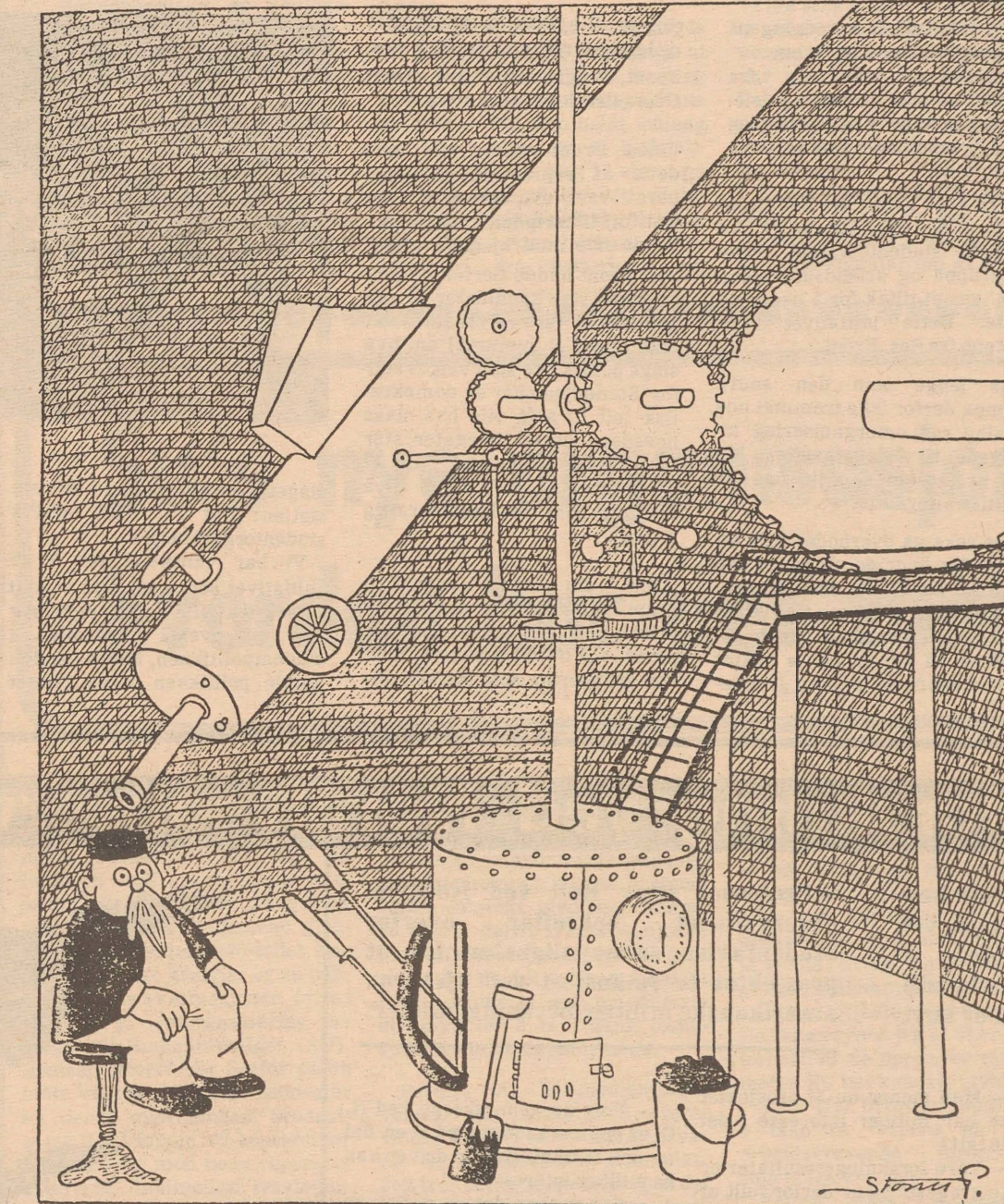
For det andre drives arbeidet med teknologitidninga internt på instituttplan. På IMR ble det i vår nedsatt en komite som fikk i oppdrag å utarbeide mulige teknologiske studieretninger ved IMR. I det følgende kommer jeg til å innskrenke meg til å omtale hvordan arbeidet lokalt på IMR foregår. I sitt arbeid for å etablere teknologiske studieretninger har teknologikomiteen på IMR i stor utstrekning basert seg på innstillinga fra en planleggingsgruppe nedsatt av Dekanmøtet i realfag (nov. -79) — «Oppstarting av arbeidet med teknologiske orienterte studier ved universitetene». Så vidt jeg vet har komiteen til nå kommet med forslag om hvilke studieretninger som skal prioriteres ved UiTø. Teknologitidninga ved universitetene skal bli et 5 års studium (= 100 vektall) dvs. et like langt studium som Cand. scientstudiet.

BASALFAGKOMPONENTEN

Foreløpige forslag fra teknologikomiteen på IMR går ut på at teknologitidninga skal ha følgende inndeling:

30 vektall basalfag. Basalfagskomponenten i teknologitidninga skal inneholde grunnleggende emner innafor matematikk, statistikk, fysikk, kjemi og datafag. For å være litt mer konkret:

Basalfagskomponenten skal inneholde minimum 10 v.t. matematikk/statistikk, 5 v.t. fysikk, 5 v.t. kjemi, 5 v.t. datafag og 5 v.t. som spesifiseres for den enkelte teknologiske studieretning. (For teknologiske studieretninger innafor fysikk og datafag f.eks. må de 5 sistnevnte vektallene bli matematikk). Som en ser så kommer basalfagsdelen til å inneholde «blanda drops» og det er et spør-

En dampkikkert. En kikkert som ved hjelp af damp gør det umuligt at se noget — den er fremstillet som et middel mod utidlig nysgerrighed. Der fyres stærkt under kedlen, som snart vil indhylle himlen og den nærmeste omegn i en ulgennemsigtig damp. Hvor meget man end anstrænger sig, er det umuligt at se noget — selv i klart vejr kan man intet se, da kikkerten nemlig er fremstillet af massivt trø.

mål om ikke den faglige bredden representert i denne delen av studiet nødvendigvis vil svekke den faglige fordypninga ikke bare i basalfagsdelen, men også i andre fagkomponenter i teknologitidninga. Det kan lett bli en form for «faglig baccalao» (jfr. planene om fagdidaktikk og lærerutdanninga ved IMR). For min egen del kunne jeg ønske at en satset mer på den faglige dybden enn bredden også i basalfagskomponenten. Dette standpunktet ville innebære at dersom en f.eks. valgte en teknologisk spesialisering innafor fysikk, så skulle innslaget av fysikk (Og matematikk) i basalfagskomponenten vært sterkere enn det teknologikomiteen foreslår. Mot dette vil det trolig innvendes at en slik dybdeorientering så tidlig i studiet vil gå utover valgfriheten med hensyn til teknologisk spesialisering seinere og at teknologistudentene blir teknologer i kraft av en viss faglig bredde og derfor blir det viktig for dem med en bred, overflatisk innføring i forskjellige naturvitenskaplige emner. Men til tross for dette mener jeg at en skulle satset sterkere i basalfagsdelen på å utnytte den den styrken universi-

tetene har i forhold til andre utdanningsinstitusjoner, nemlig muligheten til faglig fordypning.

SPESIALEMNE

20 vektall spesialemer. I denne komponenten er det meningen at den faglige spesialiseringa i et av basalfags-emnene skal foregå. Sett på bakgrunn av den inndelinga teknologikomiteen har foreslått for basalfagskomponenten, så virker forslaget relativt fornuftig. Det er faktisk mulig å si at det kan foregå en viss form for faglig fordypning her.

DEN ENDELIGE SPESIALISERING

De kursene som inngår i både basalfagsdelen og spesialemerne skal være grunnleggende også i den forstand at studenter som har et annet siktemål med sin utdanning enn å bli teknologer også skal kunne ta disse kursene (f.eks. framtidige lærere og forskere). I de resterende 50 vektallene skal den teknologiske spesialiseringa foregå. Her finner en 10 vektall samfunnsfag.

Tradisjonelt har den samfunnsfaglige delen av siv.ing. — utdanninga inneholdt jus., sos.øk.,

bedrifts- og organisasjonslære bl.a. En må gå ut i fra at disse fagene også må inngå i den samfunnsfaglige delen av universitetenes teknologitidning. Ved Universitetet i Oslo regner en f.eks. med at 5 av disse 10 vektallene må inneholde slike «klassiske» samfunnsfag.

Stortingsmeldinga gir uttrykk for at «det er av stor betydning å forstå ikke bare tekniske innretninger, systemer og prosesser, men også deres virkning på natur, menneske og samfunn. Høyere teknisk utdanning vil derfor få sin innretning bestemt av behovet for slik innsikt». Dette er etter min oppfatning et bra prinsipp som kan oppfattes som en begrunnelse for at ex. phil. må med i teknologitidninga. Universitetet vedtok nylig å redusere ex. phil. fra 70 til 50 prosent arbeidsmengde pr. semester for realfagsinstituttene vedkommende, så en innpassing av ex. phil. i samfunnsfagdelen lar seg lett gjennomføre dersom de resterende 5 vektallene skal inneholde de tidligere omtalte «klassiske» samfunnsfagene. Nå er ex. phil. — og aller minst et «amputert» ex. phil. på 5 vektall — ingen garanti for at den sterte

JAMAICA

- et nytt Chile?

Det siste valget på Jamaica ble et knusende nederlag for sosialistlederen Manley som har hatt makten siden 1972. Manleys forsøk på løsrivelse fra den amerikanske imperialisme i

området endte i et konservativt kuppforsøk initiert av CIA og de amerikanske interessene og betyr slutten for den jamaicanske revolusjonen i overskuelig framtid.

Jamaica, øya i Det Karibiske Hav, kjent som reggae-rockens hjemland, den sorte rasta-kulturen og røyking av ganja (marihuana). Øyas politiske historie er imidlertid ukjent for de fleste.

Øya er en engelsk koloni, fra ca. 1450, men den nære geografiske beliggenhet til USA er bagrunnen til at de amerikanske interessene har dominert, helt fram til 1972, da Michael Manley kom til makta og kastet amerikanerne ut.

Fram til 72 hadde de utenlandske selskapene hatt gunstige økonomiske betingelser for produksjon og drift av Jamaicas viktigste råvarer, bauxitt, sukker, bananer og turisme. Manley representerte en motsatt politikk. Han vil nasjonalisere de utenlandske selskapene, innføre avgifter på produksjonen, øke arbeidslønnen og satse på organisering av arbeidskrafta. Manleys sosialdemokratiske parti var medlem av Den Sosialistiske Internasjonale, og her søkte han også støtte til sin politikk. Spesielt orienterte han seg mot de sosialdemokratiske partier i Europa, Tyskland, Norge og Sverige. Landet ble også medlem i den alliansefrie bevegelse. Som et resultat av den støtte han klarte å mobilisere, fikk han i løpet av relativt kort tid kontroll over bauxittgruvene. Dessuten forsøkte han å endre den føydale eiendomsstrukturen til jorda ved hjelp av jordreformer.

Reaksjonen fra de multinasjonale selskapene på denne politikken uteble ikke. USA erklærte unntakstilstand og satte i gang «Destabiliseringspolitikken» etter mønster fra Chile. Politikken gikk ut på å undergrave den jamaicanske økonomien ved hjelp av økonomisk boikott og sabotering av markeder. De store

selskapene trakk seg ut eller nektet å inngå nye avtaler osv. Dette skjedde i-77.

ØKONOMISK AVHENGIG POLITISK AVHENGIG

De politiske konsekvensene av den økonomiske krise, som ble resultatet av destabiliseringspolitikken, ble at motstanden mot Manleys regime økte. I realiteten var slaget allerede tapt for sosialdemokratene (PNP). Manley var avhengig av økonomisk hjelp utenfra for å få økonomien til å fungere igjen, og ble henvist til IMF (Det internasjonale pengefondet). IMF's premisser for lån var kontroll med hva pengene skulle brukes til, og de godtok ikke nasjonaliseringslinja til Manley. Dette resulterte i brudd med pengefondet. I realiteten førte ikke Manley en ren sosialistisk politikk, men heller en blandings-økonomi etter vest-europeisk mønster, en balansegang mellom det å være et U-land, avhengig av utenlandsk bistand, og politisk uavhengighet. Jamaica ville unngå at løsrivelsen fra USA skulle resultere i at landet kom under innflytelse fra en annen supermakt, slik Cuba ble avhengig av Sovjet. Denne politikken kunne ikke lykkes. Landet er helt avhengig av de utenlandske selskapene, og kom inn i et spill mellom disse og var derfor lett å manipulere. Manleys linje var ikke konsekvent nok i sin uavhengighetsstrategi, men samtidig var dette umulig så lenge landets økonomiske utvikling var og er avhengig av utenlandske kapitalinteresser.

JAMAICA SOM DOMINOBRIKKE I CARIBIEN

Jamaicas betydning som amerikansk interesse-område illustreres f. eks. ved at det er en uttrykt politisk målsetting å sikre de amerikanske interessene i

Caribien på samme måte som i resten av Latin-Amerika. Tapet av Cuba, og sosialdemokratiske styrer på Jamaica og i den Dom. Republikk var en trusel for den amerikanske kontroll i området, som i 60-åra var total. Dette var bakgrunnen til CIAs infiltrasjon som resulterte i konservativt valgseier i oktober i år, med Seaga som leder.

CIAs opplegg var motivert av mottoet «NO MORE CUBA» og ble utført etter klassisk mønster, f. eks. regelmessige møter med Seaga siden -77, mord av ledere på venstresida, alliering med det lokale borgerskap, oppbygging av et eget sikkerhetsministerium. USA har med andre ord brukt alle midler for å knekke Manley, og lyktes uten «direkte» intervensjon i form av militærkupp. Det sikrer USAs politiske legitimitet at de konservatives maktovertakelse skjedde i «legale» former, dvs. ved valg.

HAR JAMAICA EN FREMTID?

Seagas politikk vil gå ut på denasjonalisering av industriproduksjonen, avskaffe avgifter for å lokke til seg utenlandske investeringsinteresser. I første omgang vil muligens arbeidsløsheten gå noe ned fordi prosjekter kommer i gang, og nasjonalproduktet vil øke, noe som vil sikre dne politiske legitimitet til Seaga. Han vil kunne styrke sin maktposisjon ved hjelp av USA som får stabilisert økonomien ved å sikre sine interesser i området. Det er derfor ikke noe særlig sannsynlig at venstreopposisjonen igjen vil kunne mobiliseres til kamp i noe nær framtid. Jamaicas vei til sosialismen ble knekt. Kanskje er Cubas vei den eneste mulige i en verden der det er supermaktene som bestemmer de små lands være eller ikke være?

Manley-regjeringa rørte ved USA-Imperialismens Interesser. Utenriks-politisk hadde Manley nære forbindelser med Karibien og . han støttet afrikanske frigjøringsbevegelser. Innenriks førte reformene bl.a. til nasjonalisering av nøkkellindustri. Nå har «CIAs» valgseier satt en stopper for Manleys eksperiment.

UNIVERSITETSTINGET:

Hvem skal styre forskningen?

Oljeindustrien, den enkelte forsker eller universitetet?

I forrige nummer av student-avisa ble det redegjort for «Oljekomiteen»s arbeid. «Oljekomiteen» ble oppnevnt av Universitetsstyret 7.5.80, og skulle drøfte hvilken holdning UITo skulle ha m.h.t. prosjekter som helt eller delvis var finansiert av oljeselskaper.

Utvalget tok følgende standpunkt: Oljepenger skal ikke behandles anderledes enn penger til annen kontrakt- og oppdragsforskning.

Til Universitetsmøtet 5.8.80 forelå det et diskusjonsgrunnlag for tingbehandlingen, utarbeidet av komiteen.

Komiteens arbeid er sammenfattet i dette sakspapiret. Her skal bare kap. 7 trekkes fram. Det inneholdt alternative maksimums- og minimumsmodeller m.h.t. kriterier for bedømmelse

av enkeltkontrakter og hvordan tilstrekkelig kontroll kunne tenkes utført.

Voteringen over maksimums- og minimumsmodellene skulle fungere som rådgivende uttalelser til Styrets videre behandling av saken.

1) PRINSIPPIELL HOLDNING TIL OLJEKONTRAKTER

Det ble avgitt 23 stemmer for minimumsmodellen:

«Spørsmål om inngåelse av kontrakter finansiert direkte/indirekte av oljeselskaper behandles prinsipielt på samme måte som kontraktsforskning finansiert fra andre kilder.»

Mindretallet, 19 stemmer stemte for maksimumsmodellen: «Universitetet inntar på prinsipielt grunnlag i utgangspunkt en meget kritisk holdning til kontrakter finansiert direkte/indirekte av oljeselskaper.»

2) KRITERIER FOR VALG AV PROSJEKTER

a) Faglig utbytte og graden av samsvaret med universitetets egne faglige prioriteringer: Enstemmig uttalelse:

«Universitetet i Tromsø går bare inn i prosjekter som fører til et effektivt og varig utbytte i form av utvidet kompetanse og utstyr på felter der universitetet allerede har virksomhet eller hvor vedtak om planlagt utbygging av virksomhet foreligger, og som kan utføres uten vesentlige forstyrrelser for universitetets normale virksomhet.»

b) Graden av engasjement fra forskernes/faginstuttens side: Det ble avgitt 34 stemmer for maksimumsmodellen.

«Prosjektet anbefales å startes bare dersom navngitte fast ansatte forskere er villige til

å delta i prosjektet med en betydelig del av sin egen arbeidstid, i tillegg til faglig/administrativt ansvar i form av prosjektledelse, faglig veiledning eller deltakelse i styringsgruppe.»

Mindretallet på 8 stemte for minimumsmodellen.

«Et prosjekt kan anbefales oppstartet hvis fast ansatte forskere er villig til å påta seg det faglige og administrative ansvaret for prosjektet i form av prosjektledelse, faglig veiledning eller deltakelse i styringsgruppe.»

3) SAKSGANGEN OG FORHOLDET MELLOM SENTRAL/DESENTRAL BESLUTNINGSMYNDIGHET

Det ble avgitt 37 stemmer for minimumsmodellen.

«Sentraladministrasjonen kanalisere henvendelser på tidligst mulig tidspunkt til instituttene. Forhandlinger om kon-

trakter føres av representanter for det berørte institutt og sentraladm. Styret godkjenner prosjekter etter forutgående innstilling fra instituttene»

Mindretallet, 5 stemmer, gikk inn for maksimumsmodellen:

«Henvendelser utenfra kanaliseres direkte til styret/sentraladm. Forhandlinger og avgjørelser om inngåelse av kontrakter ved. Eksterne prosjekter skjer sentralt ved styret/sentraladm. assistert av interesserte/berørte forskere på fagområdene. Fagområdene blir generelt forespurt på forhånd om på hvilke fagområder oljeprosjekter er særlig aktuelle.»

Flertallsvedtakene vil nå danne grunnlaget i styret/sentraladministrasjonens videre utarbeidelse av regler angående kontraktsforskning som blir finansiert av oljepenger.

Fortsatt Lærerutdanning

SIKR FAGLIG

DYBDE! av G. B. Strøm

Bør universitetene fortsette å utdanne lærere til ungdomsskolen? Universitetsadjunkter med tre fag må da tape i konkurransen med PH-adjunktene, som kan ha formalkompetanse i opptil åtte fag?

Dersom universitetet skal fortsette å utdanne lærere, må det satse på den faglige kvaliteten. Men man må ikke se bort fra overføringsverden som ligger i å ha grundig kjennskap til et fag, dets grunnprinsipper og metoder.

Ingen lærerutdanning kan gi full uttelling i både faglig pose og pedagogisk sekk. Til det er rammene for trange, både på universitetet og PH-skolene. Men dersom samfunnet trenger universitetene, tror jeg også at en trenger universitetsutdannede lærere i ungdomsskolen. Universitetets oppgave er å skaffe frem og spre ajourført kunnskap. Den nære kontakten som bør være mellom universitetet og skolen kan bl.a. ivaretaes med den universitetsutdanna læreren som mellomledd. Universitetet har et spesielt ansvar for innholdet i teori-faga i skolen. Man kan omdøpe fag, krysse fag, blande fag og integrere fag, men fundamentet i dem blir det samme. For å sitere rektor ved UiO, Bjarne Waaler: Faget og fagets innhold vil måtte stå sentralt i en hver type skole. En skole uten faglig soliditet vil bli en arm og «oppbevarende» skole.

UNIVERSITETETS STYRKE

Lærerutdanninga er bare en av Universitetets oppgaver. Ressursmessig vil ikke universitetet kunne makte flerdoble oppgaver dersom det må skje gjennom separate opplegg. Men Universitetet kan tilby sine studenter et arbeidsmiljø som er preget av en allsidig faglig oversikt, og en nær kontakt med forskning. Det er klart et fortrinn sammenlignet med de profesjonsretta PH-skolene.

Tradisjonelt har universitet tatt sikte på å utvikle evner som kritisk vurdering, selvstendighet og metodisk innsikt hos sine studenter. Dette kommer i læreplanen for f.eks. den allmenne studieretninga, som pedagogiske krav til lærerne.

Universitetet kan altså bidra til å fremme slike målsetninger. Det er en forutsetning at læreren har kunnskap om og i faget (fagene). For å kunne formidle kunnskap må læreren vite hva han/hun skal formidle. Det er ikke tilstrekkelig å kjenne til de pedagogiske knep.

Her er det kritikken mot universitetenes lærerutdanning settes inn for fullt. Vi kjenner ikke nok til de rette pedagogiske knepene.

MOTVILJE

Jeg har ofte en følelse av at pedagoger definerer alle problem i skolen som pedagogiske problem. De går ut fra at barn og ungdom har en naturlig motvilje mot å lære. Denne motviljen må overvinnes ved hjelp av, de tidligere nevnte, pedagogiske knep og triks. Jeg velger å tro at barn opprinnelig har en naturlig lyst til læring. (Før de startet i barneskolen, kanskje?) Det er denne lysten og motiveringa som allerede er tilstede læreren må bygge på. Da er det et selv-

følgelig krav at fagstoffet må formidles slik at elevene kan forstå innholdet.

Når det gjelder formidlingsaspektet, er nok kritikken mot universitetets lærerutdanning berettiget. Det er ikke tilstrekkelig med ett semesters ped. sem. etter fagstudiene. Det er heller ikke nok med strukturendringer (innholdsløse reformer). Universitetet må se nærmere på innholdet i lærerutdanninga si.

FAGDIDAKTIKK

Pedagogene har funnet fram til det forløsende ord: FAGDIDAKTIKK. For å unngå en utvidelse av ped.sem., men samtidig gi inntrykk av «å ta det pedagogiske problem» alvorlig, innfører man altså fagdidaktikk. Problemet er bare at alle, pedagogene inkludert, definerer ordet forskjellig. Fagdidaktikk på realfagsinstituttene vil kanskje bli definert helt forskjellig fra fagdidaktikk på språkfaga. For mange er imidlertid begrepet fagdidaktikk blitt et samlebegrep for en del ting universitetet har mistet underveis (eller kanskje det aldri har hatt det?).

Det er likevel mulig at arbeidet med fagdidaktikk kan føre til noe positivt, at en ser nærmere på innholdet i faga. Det er helt klart at slike ting som fagets legitimering, målsetning, innhold og funksjon i samfunnet, skulle være en naturlig og integrert del av alle fag, uavhengig av om faget skal brukes i skole-sammenheng eller ikke.

FAGKRITIKK

Men hvorfor ikke like godt kalle det fagkritikk istedenfor fagdidaktikk? Fagkritikk har klart også en verdi i lærersammenheng. Refleksjoner over studiefagets undervisningsmål etc., må ha en stor overføringsverdi innenfor lærerutdanninga. Men fagkritikk kommer ikke av seg sjøl, tross fagre ord på papir. Dersom ikke innholdet og formidlinga i studiefaget forandres, vil innføring av fagkritikk bare bli en frase.

LÆRE-SITUASJONEN

Studentaktivitetene er dominert av en-veis-kommunikasjon i auditorier og lesing på lesesal. De angstskapende eksamensformene er heller ikke egnet til å fremme en god læreprosess. En god læreprosess bygger på samarbeid og selvstendig kritisk tenkning. Universitetet kjenner en annen metode å lære på enn den som brukes i forelesningspensum-eksamensmetoden. Nemlig forskerens måte, den problemorienterte måten å lære på.

En problemorientert studieform vil kunne forberede studenten på de faglige sider ved lærerarbeidet, og også på overgangsproblemene mellom ut-

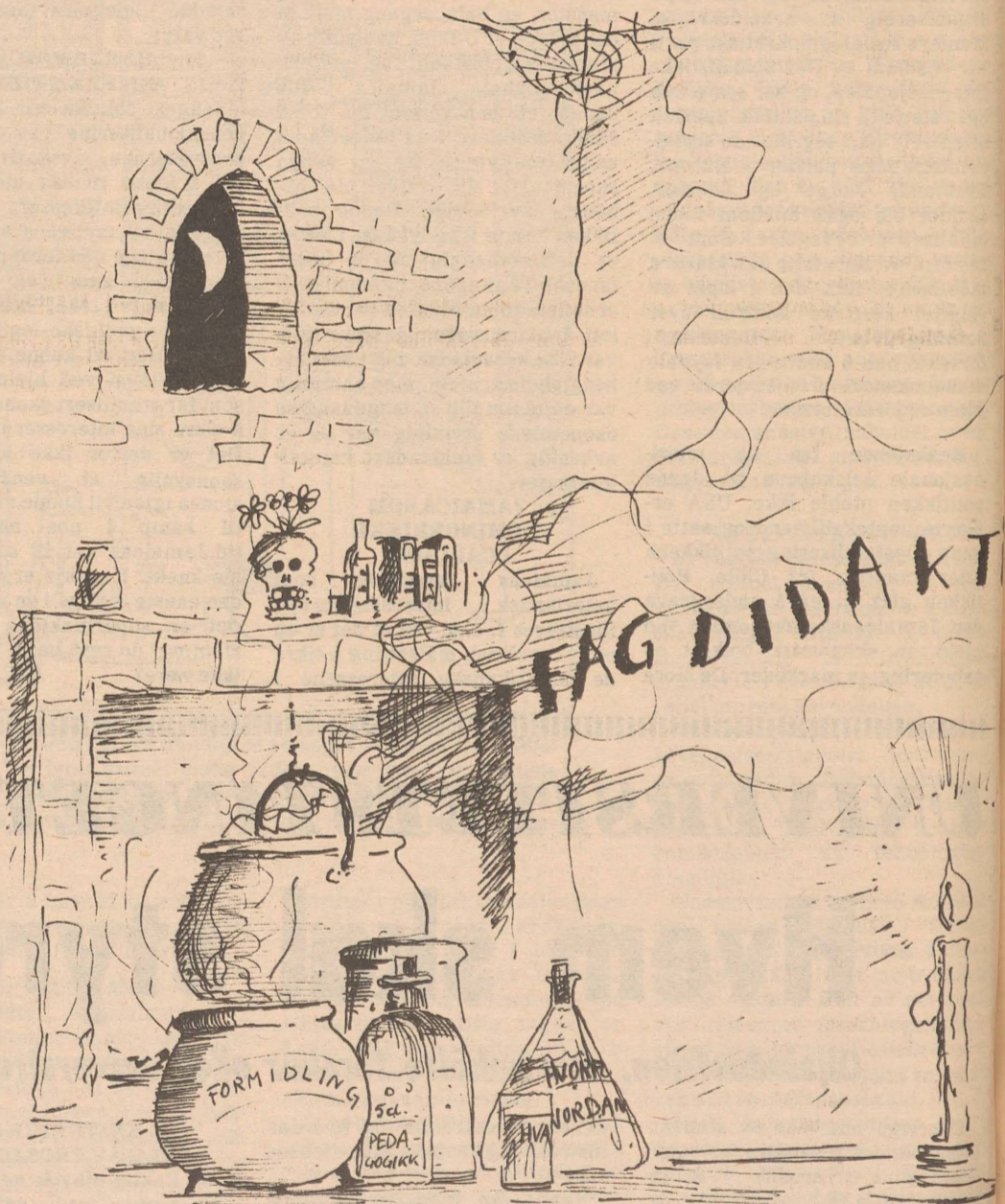
Hvordan styrke lærerutdanninga?

Universitetets lærerutdanning er kanskje dårlig, men lærerskolene er verre. Det er i alle fall en myte at lærere fra universitetene er dårligere. Universitetsutdanningen er annerledes, og det kan være en grunn til å beholde den som lærerutdanning.

Universitetsstudentene lærer mye, men blir dårligere enn lærerskolekandidater opplært til å formidle det de har lært. Derfor må vi se på innholdet i fagene i forhold til skolen, og vurdere om det er universitetsfagene eller skolen som må forandres — eller kanskje mest sannsynlig — begge deler.

Som antydning i en av artiklene i dette nummeret av Studentavisa er det kanskje ingen forskjell om man proklamerer fagkritikk eller fagdidaktikk som strategier for forbedring av universitetsstudiene.

Fagdidaktikk kan i hvert fall bety en refleksjon over hvorfor de enkelte vitenskapene har utviklet seg som de har. En slik historisk forståelse av enkeltvitenskapene var jo nettopp en sentral del av fagkritikkens program.

FAGDIDAKTIKK - NYTT OPPKOK
FRA UNIVERSITETENE ?!

danning og arbeid. De problemstillinger og arbeidsformer læreren skal opplære sine elever i, må han/hun ha fått kjennskap til under sitt eget studium. Vi trenger utforming av kollektive læreprosesser, formidling studentene imellom, — ikke bare en ensidig formidling til studenten. Slik behøver ikke fagkunnskap og evnen til formidling stå i motsetning til hverandre. Derimot blir en pedagogisk tenkemåte

kunstig, som setter skille mellom fag og formidling. Da blir kravet om formidling bare et krav om å kjenne de rette pedagogiske knep og triks.

UTVIDELSE AV PED.SEM.?

Hva så med den praktisk-pedagogiske utdanning på universitetet? Det er mulig at en utvidelse av ped.sem. ville vært ønskelig og nødvendig. Sett på bakgrunn av den samlede utdanningstida for universitets-

utdanna adjunkter vil en slik utvidelse kanskje bli ønskelig og kanskje bedrer iallfall ikke utdanninga ved å utvide på bekostning av fagdelingen av ped.sem. gjennom en høyning av ten på tilbudet.

FORSKJELL

LÆRERUTDANNING

Målet for universitetsutdanninga må altså ikke være å

ing ved universitet?

Jamring over nivåsenkning?

Fagdidaktikk er et av svarene fra Universitetet i Tromsø på kravet om bedre lærerutdannelse. Man må regne med å få ulike planer ved de forskjellige fagene. Alf Lund tar i denne artikkelen til orde for at satsingen på fagdidaktikk er preget av en tankegang som er forbundet med jamringen over nivåsenkning i ungdomsskolen.

Artikkelforfatteren går inn for å styrke pedagogikk som fag, og ønsker å skille lærerutdanninga fra fagutdanninga og samle den til slutt, som et grunnfag i pedagogikk — et utvidet pedagogisk seminar.

Skoleverket slik det er og slik det bør være, må være hovedleverandør av argumenter til debatten om innholdet i lærerutdanninga.

Ungdomsskolen forlanger av «den gode lærer» heller faglig bredde enn faglig dybde. Som svar på kravet om bedre lærerutdanning har Universitetet i Tromsø valgt å satse på fagdidaktikk. Akkurat nå er de enkelte instituttene i ferd med å utarbeide fagdidaktiske planer. Ettersom fagdidaktikk defineres nokså ulikt, må vi regne med å få ulike typer planer. Noen vil fokusere oppmerksomhet på skolefagets mål, begrunnelse og formidling mens andre vil sette vitenskapsfagets «hva», «hvorfor» og «hvordan» i sentrum.

JAMRING

Men uansett hva planene måtte inneholde, står det likevel fast at universitetet har valgt å styrke de rent faglige egenskapene hos lærerkandidaten. Dette synet forutsetter en spesiell forståelse av ungdomsskolen. Universitetet forstår problemene i ungdomsskolen som et resultat av lærerens mangelfulle faglige forståelse og evne til formidling. Nettopp derfor styrkes fagdidaktikken. Synd å si det, men tankegangen er snublende lik den som i en årrekke har kommet fra folk som jamrer over nivåsenkning i ungdomsskolen. Og denne jamringen kommer ikke akkurat fra progressivt hold.

UTVIDING AV PED.SEM.?

Ungdomsskolen har vært og er fremdeles problembarnt i norsk skolevesen. Elever går ofte trette etter en tid og reagerer med apati og likegyldighet eller aggresjon og sabotasje. Lærere stresses og vantrives. En slik konfliktfylt institusjon krever av «den gode lærer» at han/ho ikke bare er i stand til å overleve under de eksisterende vilkår, men også er villig til å endre disse vilkårene til det bedre. Sant nok er ambisiøst krav, men likefullt et nødvendig krav. Så gjelder det i utdanningstida, mens en ennå har tid til refleksjon, å studere skoleverket, gjennom teori og praksis å skaffe seg innsikt i de eksisterende forhold og å samle

opp ideer, og deres legitimering, om alternative måter å drive skole på. Dette er ikke uten videre gjort i løpet av et halvt år. Skoleverket er for komplekst til det. Men en må tro, uten på noen måte å skru forventningene for høyt, at ett års utdanning i pedagogikk vil representere en merkbar styrking av lærerkandidatene forståelse av det yrket han/ho skal ha.

FORDYPNING

A kreve at ped.sem. skulle utvides og det på bekostning av den allerede nedskjærte faglige fordypninga, synes noe problematisk. Men dessverre er det akkurat det samme som skjer ved innføringa av fagdidaktikk. For fagdidaktikk er ikke ment å komme i tillegg, men på bekostning av den faglige fordypninga.

Dette gir nok et argument for å styrke ped.sem. Et obligatorisk studium av skolefaget, f. eks. engelsk, parallelt med vitenskapsfaget engelsk må fortone seg nokså meningsløst for den som ikke har tenkt å jobbe som lærer.

HEMMENDE

Tar studenten sikte på å bli forsker eller konsulent etc. fremstår fagdidaktikken ikke bare som meningsløs, men også som direkte hemmende på den faglige fordypninga. Selvsagt ville det være langt bedre om disse studentene kunne sjalte ut lærerutdanninga fra sitt opplegg. Og det kan de først gjøre dersom selve lærerutdanninga skilles fra fagutdanninga og samles til slutt, som et grunnfag i pedagogikk.

AKTERUTSEILT

Dersom man i utgangspunktet ikke godtar nok ei forkorting av den faglige studietida, til fordel for ei eller anna styrking av lærerutdanninga, er konklusjonen grei. Da forkastes alle typer fagdidaktiske planer og en holder på studieordninga slik den er nå. Det problematiske ligger imidlertid i det at universitetsadjunkten må regne med å bli temmelig akterutseilt i forhold til PH-adjunkten. Jeg synes den ene eller den andre varianten av fagdidaktikk er dårlige løsninger.

(Artikkelen er forkortet av red.)

FAGDIDAKTIKK - ET BLINDSPOR?

Av Astrid Andersen og Fredrik Fagertun

I de siste par årene har det her ved universitetet vært uttrykt endel bekymring over universitetsutdanna folks forutsetninger for å ta arbeid i skoleverket etter endt studium. Svært mange som tar sin utdanning ved universitetene, går ut i skoleverket. Det hersker en viss frykt for at disse skaltapei kampen om arbeidsplassene,

fordi pedagogiske emner utgjør en for liten del av fagstudiet. I dette ligger også at folk fra universitetene blir oppfatta å fungere dårligere i skolen enn f.eks. kandidatene fra de pedagogiske høyskolene. For å bote på dette er det kommet forslag om å innføre fagdidaktikk som obligatoriske emner i fagstudiet.

Vi mener for det første at det er god grunn til å stille seg kritisk til dette utgangspunktet. Vi har aldri sett noen dokumentasjon på at dette konkurranseproblemet er reelt. Det er heller ikke vår erfaring at universitetsutdanna folk fungerer som, eller blir oppfatta som dårligere lærere enn folk med en annen utdanningsbakgrunn. Et slikt utgangspunkt baserer seg i stor grad på antakelser og er et resultat av for enhver pris å skulle legitimere universitetets rolle som lærerutdanningsinstitusjon. Vi mener universitetet bør være i stand til å legitimere denne rollen ut fra sitt eget utgangspunkt.

For det andre er det et spørsmål om man løser noen av skolens problemer ved på denne måten å tenke ensidig å sette lærerens utdanning i fokus. Kan korte fagdidaktiske innslag i fagstudiet være noen måte å løse de problemer som finnes i skolen i dag? Henger ikke disse problemene i mye større grad sammen med skolens struktur og funksjon?

KONSEKVENSER

Vår bakgrunn for å vurdere de forslag som er lagt fram om fagdidaktikk, er i hovedsak den innstillinga som er kommet på ISV. Spesielt kjenner vi saken godt for historiefagets del.

Hovedinnholdet i denne innstillinga, er spørsmålet: Hvordan skal man formidle sine fagkunnskaper til elever i ungdomsskolen og den videregående skole? Rent praktisk kan man tenke seg dette løst ved at lærerne konkret underviser om læreplaner, undervisningsopplegg etc., med tanke på skoleverket. En slik spesielt skolefagsretta undervisning, mener vi nødvendigvis må gå ut over fagenes innhold, og dessuten reiser endel praktiske problemer. Vi skisserer noen av disse innvendingene her da vi mener de har gyldighet for de fleste fag:

1. Det er ikke sjølsagt at en slik type fagdidaktikk hører hjemme i den undervisningen som gis v/universitetet.

2. Sjøl om mange av oss nok blir lærere, vil vi likevel komme til å fungere på forskjellige nivåer, der formidlingsaspektet vil være av vesensforskjellig karakter.

3. Faglige elementer som i dag er på pensum, må kuttes ut. Spørsmålet blir hvilke?

4. Sjøl om det ekstra arbeid som fagdidaktikkundervisninga medfører skal kompenseres med reduksjon i pensum, er det sannsynlig at det likevel vil bli et større arbeidspress for studentene.

5. Ved å innføre en obligatorisk del i faget, innføres samtidig et element som på de fleste fag ikke kan sammenlignes med noe annet i faget. Hva slags status skal denne delen ha i forhold til resten av faget?

6. Med fare for å trække noen av

lærerne på tærne, kan det hevdes at disse:

— dels har liten erfaring fra skoleverket

— dels kjenner ganske lite til forholdene i skolen i dag

— dels ikke har anledning og ressurser til å sette seg inn i den meget komplekse undervisningssituasjonen i dag.

Med utgangspunkt i dette kan vi si at innføring av fagdidaktikk konsentrert om problemer i forbindelse med skolefaget, reiser en mengde problemer. Samtidig kan vi ikke se at det didaktikkopplegget som man ønsker å innføre faktisk løser de problemer som er stilt.

HVA KAN SETTES I STEDET?

(eller: Always look at the bright sides of life!)

Vi mener ikke at universitetsutdanninga er «bra som den er». Vi mener heller ikke at universitetet har noen funksjon dersom det ikke knytter seg til samfunnet utenfor universitetet.

Men når man vil bedre universitetsutdanninga ved å innføre en del som vi kan kalle skolefagets didaktikk, tror vi at dette er et feilskudd.

Fagdidaktikk bør heller omdefineres til formidlingsproblematikk. Problemer i forbindelse med formidling av et stoff, vil møte de aller fleste universitetskandidater, og bør derfor være en selvfølgelig del av faget. Den eneste naturlige måten å reise disse problemene på, må være å ta utgangspunkt i studiefaget, ikke skolefaget.

En slik formidlingsproblematikk vil kunne la seg integrere i fagene på en måte som ikke split-

ter opp faget. — Noe som vil være en konsekvens av innføring av skolefagets didaktikk.

Vi tror også at en slik integrert formidlingsproblematikk vil styrke den faglige utdanninga ved universitetet.

Fra studentsiden er det klart at noen oppfordring til og «legitimering» av det å stille spørsmål om hva det undervises i og hvordan det undervises — samt å vurdere hva det hadde vært mulig å sette i stedet — ville være en styrke. Forhåpentligvis vil også lærerne se det fra et slikt synspunkt. Vi ville m.a.o. få institusjonalisert en fagkritisk del i faget som hittil i stor grad har manglet.

Vil dette kunne la seg gjennomføre? I større grad enn den planlagte innføringa av skolefagets didaktikk. Formidlingsproblematikken måtte selvfølgelig formaliseres som en del av undervisningsopplegget, og være nært knyttet til den øvrige undervisningen.

Vil en formalisert formidlingsproblematikk løse de problemene som i utgangspunktet vil bli stilt? Nei. Men så har vi allerede definert uenighet med utgangspunktet.

Samtidig vil et systemisert opplegg for å få tatt opp problemer i forbindelse med formidling av studiefaget utvilsomt også medføre styrking av de pedagogiske sidene v/lærerutdanninga som gis ved universitetet. Hovedsaken vil imidlertid være at det faglige innholdet styrkes — i stedet for svekkes, som er det sannsynlige resultat av innføring av fagdidaktikk m/hovedvekt på skolefagets didaktikk.

Er den universitetsutdannede lærer høyt hevet over skolens problemer?

med de pedagogiske høyskolene, men å styrke sin egen lærerutdanning slik at den kvalifiserer de kommende lærerne til aktivt å endre arbeidssituasjonen i skolen, og til sjøl å kunne

løse de problemene som dukker opp. Lærer/universitetsstudiet vil alltid bare være et fundament for arbeidet i skolen. Ferdig utdannet vil aldri en lærer kunne bli.

Fra SMURFE- til LÅLA-FEBER?

Mattis Hætta og Sverre Kjeldsberg «LÅLA», MAI 1980

Sammen med det progressive (?) plateselskapet MAI inviterte Hætta & Kjeldsberg til pressekonferanse på Prelaten i forbindelse med deres nye skive «LÅLA». Dette skjedde på fredags formiddag midt i november da det var på det mest råkalde i Tromsø. Derfor var det svært å bra å bli servert rykende varm kaffe, gode brødsiver og softmusic i Prelatens mest oppvar-

mete del. Og LP-plata fikk jeg gratis sammen med et festlig bilde av de to artistene. Alle de to store var også der: Nordlys, NTB Dagbladet, NRK, Klassekampen osv. I det hele tatt en svært så hyggelig atmosfære rundt det hele. Så koselig var det at jeg syntes det var litt pinlig å komme ut i frostrøyken igjen med tanken på at jeg ikke bare kunne skrive pene ord om «LÅLA».

Albumet består av lettfattelig joik som Mattis har hentet fra Masi, Karasjok og Finland, og av

en hel rekke værviser som dekker de fleste årstider. Disse blir framført av Sverre. Plata blir presentert som et barne(familie)-album og fungerer også slik. Det skulle ikke forundre meg om den vil gå som en farsott over landet — lålanynning på linje med smurfesang. Den perfekte julegave til alle snille barn.

Ligger det noe betenkelig i dette? Nei, mener Sverre og Mattis. Blir albumet en salgssuksess betyr det også at i folk får større forståelse for samisk kultur

og situasjon, i følge de to. Etter min mening er imidlertid plata for kommersiell til å fylle en slik funksjon. Den er kjemisk renset for alt som kan minne om kritikk av utbyggingsplaner, storsamfunn etc. Nå mener jeg ikke at ei plate absolutt bør ha en kritisk brodd for å være akseptabel, men i dette tilfelle virker det som om man bevisst har prøvd å unngå alt som kunne få unger og andre til å tenke over det de hører. Her skal det nynnes låla og ikke noe annet. I den grad samer blir nevnt i

tekstene er det på en måte som minner mistenkelig om det glansbilde vi håpet å være på vei bort fra. De kommersielle kriterier overskygger alt annet. Beklagelig er det når vi vet at Hætta og Kjeldsberg tidligere og gjennom sitt pågående turnéprogram virkelig klarer å skape forståelse for samenes situasjon og kamp. De burde altså ha forutsetninger nok til å formidle dette på plate. Men det har altså ikke skjedd.

Rune Hagen

Redd for

Forts. fra side 4

om at teknologiutdanninga skal bli anderledes enn NTH-utdanninga, så er det selvsagt en fare for at universitetsutdannede teknologer blir svært like NTH-ingeniørene. For det andre, eksterne krefter (stat, kommune, og næringsliv) har en stor innflytelse på utforminga av det faglige innholdet i teknologiutdanninga. Dette er en utvikling som allerede har pågått en del år og jeg tror vi må regne med at denne utviklinga vil forsterke seg i åra som kommer. Denne utviklinga skyldes at videreutviklinga og reproduksjonen av produktivkraftene i det kapitalistiske samfunnet vil kreve høgt kvalifisert personell med bakgrunn i teknisk-, økonomiske- og administrative fag. Dette vil nettopp innebære at eksterne krefter i større grad enn tidligere vil være med på utforminga av denne typen utdanninger. Dette resulterer i at de prioriteringene som universitetene mener er viktige (Faglig fordypning og kritisk forståelse) kommer i konflikt med statens og kapitalens konjunkturbestemte behov for «løsningsdyktig» arbeidskraft.

KAN TEKNOLOGI-UTDANNINGA STANSES?

Det viktigste spørsmålet gjenstår, bør universitetene påta seg oppgaven å utdanne teknologer slik Stortingsmelding 89 legger opp til?

Etter min mening er ikke spørsmålet hvorvidt vi skal ha en teknologiutdanning eller ikke, men hvordan denne teknologikvalifiseringa skal foregå. Dessuten, uansett hvordan vi som studenter stiller oss til denne Stortingsmeldinga, så vil planene om teknologiutdanning ved universitetene bli gjennomført i løpet av relativt kort tid. (jfr. det som tidligere er sagt om tempo-planen). Det er såpass sterke økonomiske og politiske krefter som ønsker den tidligere omtalte gigantiske «utklekkinga» av teknologer for olje- og data-industrien.

Prinsipielt sett: Et teknologistudium side om side med mer «klassiske realfag» vil være en verdifull stimulans for tverrfagligheten og deler av grunnforskninga som foregår på realfagsinstituttene.

Til tross for at jeg er svært skeptisk overfor en del av konsekvensene av teknologiutdanninga ved universitetene, så mener jeg at universitetene kan påta seg denne oppgaven. Men det forutsetter at vi som studenter tar fag- og profesjonskritikk alvorlig, at vi stiller krav om at den faglige fordypninga ivaretas og sist, men ikke minst at teknologiutdanninga ressursmessig ikke må gå utover annen faglig virksomhet ved universitetene.

John Wyller

«Tredveårsfreden»

Anmeldt av Eirik Fiva

«Tredveårsfreden» er kritikk av hverdagslivets historie i det «befridde» Tyskland. Romanen forteller om Jurgens barndom og unge år i skyggen av «pater familias» og en mor som skal sørge for mann og de to sønnene.

Det dreier seg om en avstumpet småborgerfamilie, fylt av vingeklipte drømmer. Selv om faren som håndverkmester tjener brukbart, har familien alltid finansielle bekymringer. Pengene siver vekk, ingen vet hvorhen.

På slutten av ekteskapets første tiår har Jurgens foreldre knapt noen venner og bekjente igjen. Smålighet og særhet har sneket seg inn. En stor del av de ekteskapelige strider dreier seg om penger. Men først etter 25 års ekteskap begynner den «gode moder» også å beklage de første års samliv.

INDOKTRINERING

Jurgens maktesløshet i den avgjørende krise i hans liv har med indoktrinering å gjøre: Faren har systematisk gått inn for å få sønnen til å forstå verden og Jurgens plass i denne med farens småborgerlige tanker. Tanker som forøvrig ikke synes særlig fornuftige eller sanne. Skolen lærer heller ikke Jurgens å gripe situasjoner ut fra sin egen kritiske fornuft. — Angst for det ukjente, forvirret verdi grunnlag og manglende evne til selvstendige

valg karakteriserer personen Jurgens den dagen han forlater farens håndverkerbedrift for å begynne på fabrikken. Fabrikkarbeidet er tilsynelatende meningsløst, det er ensformig og gjør Jurgens først rasende. Snart fornemmer han håpløsheten, og reagerer ved å bli innadvendt slik at hans få kontakter står i fare for å gå tapt.

KRYSSPRESS

På ferie i Sardinia konfronteres Jurgens ikke bare med en u-tysk virkelighetshistorie, men også med Giovanna, en udogmatisk kommunist som studerer tysk. Jurgens forelsker seg, gjør selv ingen tilnærmingsforsøk, overdriver sin egen betydning, lyver om sin bakgrunn og verdiholdninger, skifter standpunkter — og drømmer om et nytt og bedre liv sammen med Giovanna.

Drømmen faller i grus når han kommer tilbake til Tyskland og konfronteres med hverdagslivet på fabrikken, og i hans familie. Når så Giovanna kommer etter og finner at Jurgens handlinger og meninger på ingen måte holder mål, forsvinner helt hans drøm om en lykkelig to-somhet. Samtidig står han i krysspress mellom ledelsen på fabrikken, representert ved Jurgens onkel, og den aksjonsorienterte radikale del av arbeiderne, representert ved Freddy, Giovannas nye venn. Jurgens sier ja .. både til ledelsen som

vil at han skal være tyster, og til de radikale som vil ha ham med på deres side i kampen mot bedriftsnedleggelse.

Forfatteren får samtidig fortalt et stykke tysk historie som viser at de totalitære trekk ikke bare hører fortiden eller det østlige Tyskland til.

BRANN

Situasjonen skaper panikk i Jurgens, og han setter fabrikken i brann. Han tilstår frivillig. Dette selvstendige valget er viktig i den forstand at det bryter med ensrettingen som ligger i de totalitære tendenser i familie og samfunn.

«Egentlig har han gjennom hele sit liv sat sig til modværge mod et eller andet og aldrig vidst, om han gjorde det rigtige, siger Jurgens sent på efteråret 1975. Han vender hele tiden tilbage til at tale om det forspildte liv. Og hvis er skylden? Løgnene. De mange løgne. Tag engang et ord som freden. Al den snak om freden. At vi lever i en lykkelig tid og burde være glade. Så lang tid uden krig. I det mindste ikke i Europa. Andre steder har der jo været krige nok, også i det tidsrum. Tredive års fred. Dette forår har vi haft fred i tredive år.

Selvfølgelig, enhver har haft sine lykkelige øjeblikke. Det har han sikkert også. Men jeg mener, der skulle dog gerne være mere i livet

end et par lykkelige øjeblikke, og at du har kunnet holde skindet på næsen. At du har kunnet spise dig mæt og har formeret dig. (s. 257)

ADVARSEL

Tilfellet Jurgens er selvfølgelig spissformulert, men sikkert ikke a-typisk.

Boken handler for såvidt om de mange familier som var grunnlag for det økonomiske mirakel Vest-Tyskland opplevde i etterkrigstiden. Som sådan fungerer den som en advarsel mot «Modell Deutschland».

Den vest-tyske forfatter Peter O. Chotjewitz løser opp motsetningen mellom kunst og politikk. Boken er (heldigvis!) ikke noe politisk kampskrift i romans form. Chotjewitz omformer de historiske kjennsgjærningen på en estetisk vellykket måte. Det er innholdets FORM som først og fremst gjør dette til en god roman.

Forfatteren er opptatt av individ, men på den fruktbare måten at han samtidig peker på sosiale problem som ikke kan klarses/forstås gjennom klargjøring av individuelle sjelelige forskjeller (alene). Han psykologiserer m.a.o. ikke bort samfunnsmessige problemer gjennom fokuseringen på noen få individer. Tvert om får vi gjennom den estetiske omforming i «Tredveårsfreden» et godt redskap til gjenkjennelse og anklage av forhold som ikke er norske forhold helt fjerne.

Chotjewitz har en knapp og god språkføring. Boken maner til atskillig ettertanke. Den anbefales. Peter O. Chotjewitz:

Tredveårsfreden
Modtryk
263 s.
Arhus 1980.

FRA LANDSKONFERANSEN FOR KRISESENTRENE

Økonomien må bedres!

ENOUGH IS ENOUGH!

BATTERED WOMEN NEED REFUGES

«Nok er nok! Kvinner treng tilfluktssteder». Plakat frå det britiske krisesentersambandet.

Vold mot og mishandling av kvinner er en del av kvinneundertrykkinga. Kvinneundertrykking er samfunnsbestemt.

Vi ønsker derfor å angripe ethvert forhold i samfunnet som legitimerer, underbygger og opprettholder vold mot kvinner. I dette arbeidet er vi partipolitisk nøytrale — kvinner enes i kampen mot udnerykking av kvinner.

Ved siden av drift av det enkelte krisesenteret/telefonen skal, vi påvirke

samfunnet til å endre sitt syn på vold mot kvinner, ved blant annet å drive informasjonsarbeid, systematisk registrering av vold mot kvinner, følge opp saker utad i pressa, bearbeide holdninger og kreve full offentlig finansiering på krisesenterets/telefonens premisser. Arbeidet skal i prinsippet være lønnet.

Vi skal opprettholde kontakt mellom krisentrene/telefonene og i størst mulig grad støtte hverandre i fellessaker.»

Dette ble vedtatt på landskonferansen for krisentrene/telefonene, som et forslag til felles plattform for sentrene/telefonene.

Våren 1978 ble det første krisesenter åpnet i Oslo, og i dag eksisterer det 25 senter/telefoner i Norge. Fra 14. til 17. november var representanter fra disse sentrene/telefonene samlet til den første landskonferansen. Oslo krisesenter hadde tatt initiativet til konferansen, som det viste seg å være stor interesse for — til sammen var det 120 kvinner til stede.

STØRSTE PROBLEMET ER ØKONOMIEN

Etter en kort presentasjon av sentrene/telefonen viste det seg at hovedproblemet for alle var økonomien. Alle sentrene/telefonene hadde søkt stat/kommunene om økonomiske støtte/finansiering, men av alle sentrene/telefonene viste det seg at det var bare ett som hadde fått tilfredsstillende støtte. Det ene tilfellet var Drammen krisesenter, som hadde fått gratis et stort hus fra fylket og 320.000 kroner i

økonomisk støtte. Enkelte kommuner stilte krav om å få være med i styret for senteret eller en bestemt person og ikke til et fellesmøte, som er det høyeste organet for sentrene/telefonene.

Enkelte plasser hadde kommunen fått en observatør i økonomigruppen, men det hadde ikke ført til offentlig finansiering.

Det viste seg at det var enighet om at stat/kommune ikke skulle gå inn med representanter i styrer/arbeidsutvalg — de skulle forholde seg til sentrene/telefonene på deres egne premisser. (Se forslag til plattform)

HVEM SKAL DRIVE SENTRENE?

Den andre saka som ble diskutert mye var organiseringa av sentrene/telefonen. Det viste seg at det i all hovedsak var enighet om flat organisasjonsstruktur. Men praksisen var litt forskjellig fra sted til sted. Hovedårsaken til at sentrene/telefonene ønsket denne organisasjonsform er at den er antiautoritær, og er grunnlagt på en jevn fordeling av krav og makt. At alle står felles ansvarlig for de beslutninger som

tas og at det ikke skal bli utviklet eksperter. Kravene til en slik organisasjonsform er aktiv medlemskap, aktiv medvirkning fra det enkelte medlem.

Dette er det eneste alternativet til det off. behandlingsapparatet, her skal brukerne være aktivt med i organisasjonen ikke bli styrt av ledere/behandlere. Det er også brukerne som er best skikket til å drive sentret.

Presentasjonen av sentrene/telefonen viste at det er et stort behov for sentrene/telefonen, og at det på sikt må bli flere senter for det viser seg at det er langt fra tilfredsstillende med telefoner. Enkelte senter hadde i løpet av en halvårsperiode 7.5 overnattinger pr. døgn, det var senter som hadde stor plass, gode bo-muligheter. En kan kanskje regne med at det er en viss sammenheng med sentrenes tilbud til brukerne og det reelle bruk av sentrene. Og konferansen viste at problemene for sentrene var dårlig økonomi og dårlig hus/ingen hus -overnattingsmuligheter.

VENSTRESIDAS ØYENVITNE

— Den virkelighet jeg opplevde i El Salvador, var så sterk at jeg følte behov for å formidle den til andre. Da jeg var der i fire måneder i vår, kunne opposisjonen arrangere åpne demonstrasjoner. I dag er det allerede

Aslak Aarhus reiser i disse dager rundt i Nord-Norge med sitt multimedieprogram om El Salvador. Studentavisa var til stede under framvisninga her i Tromsø nylig. Vi spurte han hvorfor han nå reiser land og strand rundt med dette programmet.

— For de fleste er Latin-Amerika en hvit flekk på kartet. I beste fall er det vi får av nyheter derfra den offisielle versjonen sett gjennom det herskende mindretallets øyne.

— Når jeg skulle formidle opplevelsene derfra var det viktig å finne en kommunikasjonsform som kunne engasjere følelsesmessig. Derfor valgte jeg multimediateknikken, dvs. en samkjøring av lysbilder, dikt, musikk, kommentarer, intervjuer og «på stedet opptak». Jeg føler at dette gir den mest levende framstillingen.

— Vi vet at El Salvador har et av de mest brutale militærdiktaturene i Latin-Amerika i dag. Kan du si noe om situasjonen der nå?

ANGREP

— Et eksempel på hvor hardt trengt militærdiktaturet er nå, er

at de til og med går til angrep på representanter fra menneskerettskommissjonen. Normalt har representanter herfra immunitet. Nylig ble et kvinnelig medlem bortført da hun var på handletur med sin lille sønn. Liket hennes ble funnet seinere. Et annet eksempel er en helsides annonse som nettopp sto i ei hovedstadsavis.

Her var det oppgitt et telefonnummer. Dette kunne folk ringe for å angi personer de mente hadde tilknytning til opposisjonen.

I byene er det ikke uvanlig at de bruker kirkene som tilholdssteder. Den katolske kirka i Latin-Amerika er på de undertryktes side. Som erkebiskop Romero sa før han ble myrdet: Når alle fredelige midler er brukt opp, så må kirka tillate væpna opprør.

INTET Å MISTE

— Opposisjonen består av organisasjoner og politiske partier fra sentrum til venstre. Den er i dag samlet i en enhetlig front, FDR — Frente Democrático Revolucionario. Hvis vi skal sammenlikne med Nicaragua, ligger nok det politiske tyngdepunktet

borgerkrig flere steder i El Salvador. Opposisjonen har gått under jorda.

— Spesielt er situasjonen ille på landsbygda, der titusener er jaget fra sine hjem.

lenger til venstre enn hva tilfellet var under frigjøringskampen der.

— De fattige massene er så undertrykt at de ikke har noe å miste. Opposisjonen er godt organisert, men hovedproblemet er om den klarer å skaffe seg nok våpen før en militær offensiv blir satt inn mot dem. I dag får de mesteparten av våpnene sine fra smugling, fra det svarte markedet eller ved å ta dem direkte fra fienden.

— Hvorfor får de ikke våpen fra vennligsinnede regimer? Det må da være flere land rundt omkring i verden som støtter det el salvadorske folket?

— Ja, det er ganske klart. Men pga. redselen for en direkte militær intervensjon, vil opposisjonen ikke ha åpen militær støtte. De frykter alt som kan utnyttes av USA til militær innblanding.

USA-IMPERIALISMEN

— Kan du si litt mer om USAs rolle i El Salvador, spesielt nå etter at Reagan har vunnet presidentvalget?

— Reagan har klart gitt uttrykk for at han vil styrke forbindelsene med de mest knallharde militærdiktaturene i Latin-Amerika. USA

driver med trening av en spesialstyrke som bl.a. kan brukes mot massene i El Salvador. USA har strategiske interesser i denne regionen og Vietnam-krigen er i ferd med å bli glemt. Derfor frykter opposisjonen en direkte amerikansk invasjon. Men mest sannsynlig er det likevel at en amerikansk innblanding skjer via mellommenn.

— Hva mener du med det?

LEIEHÆR

— I Guatemala finnes det i dag en godt organisert leiehær som finansieres av jordeiere fra hele Mellom-Amerika. Denne hæren er parat til å girpe inn i El Salvador når det måtte trenge. Videre finnes det i Panama en skole — Escuela de Las Americas. Denne skolen utdanner høyere offiserer, som får spesialtrening i å slå ned geriljopprør. Lærerne er militær-eksperter fra USA eller andre latin-amerikanske land. Minst 150 militærjuntamedlemmer fra hele Latin-Amerika har fått sin utdannelse her. På dette militærakademiet opprettes det uvurderlige sosiale og politiske kontaktnett. Et eksempel på dette

Sivilbefolkninga må bære hvitt flagg for å kunne bevege seg rundt ute i provinsen, forteller freelance-fotograf Aslak Aarhus til Studentavisa.

er Panama. Dette er tradisjonelt et svært nasjonalistisk land, som normalt ville ha støtta opprøret i El Salvador. Presidenten i Panama er imidlertid en personlig venn av et framtreddende medlem av El Salvadors militærjunta. Denne kontakten ble grunnlagt på militærakademiet.

— Til slutt, du er ikke redd for å bli utsatt for noe etter at du har formidla så mye negativt om terrorregimet i El Salvador? — Jeg tør i hvert fall ikke reise tilbake. Da jeg var der i vår, havna jeg på dødslistene til høyreekstremistene, og måtte i hui og hast forlate landet. Men tilbake til Latin-Amerika skal jeg, bl.a. til Bolivia. Jeg mener det er viktig å få fram det som skjer under overflata der etter militærkuppet i sommer.

Og studentavisa kan bare ønske lykke til. Vi trenger alternativ informasjon om det som skjer i Latin-Amerika. I dag har de store internasjonale nyhetsbyråene så og si monopol på nyhetsformidling fra dette kontinentet.

Fotballengelen til jorda

MED ET BRAK

Den danske forfatteren Hans Jørgen Nielsen kom ut med romanen *Fotballengelen* for ca. et år siden. Nå kommer den i norsk utgave på Pax. Tittelen bør ikke skremme noen fra å lese boka. Den handler om fotball, — men også om politikk, venstresida, mannsrolle, kjønnskamp, livet og døden.

Romanen åpner med at hovedpersonen og fortelleren Frands skal til med å oversette ei bok om klassekampen i Italia. Men han kommer ikke i gang. Han har nettopp vært gjennom ei alvorlig personlig krise. De personlige konfliktene forstyrrer arbeidet og han går over til å skrive om dem.

Det blir ei beretning om Frands liv, forma som et brev til sin to-årige sønn. Det skifter mellom barndomserindringer, historie, politiske kommentarer, ekte-scenarier og mye mer. Alt er tilsynelatende kaotisk, men etter hvert finner Frands (og leseren) sammenheng.

Frands vokser opp i arbeiderstrøket Sundby i København. Han henger mye sammen med kameraten Frank, på skolen, heime på gården, på jobb, — men først og fremst på fotballbanen. Der er de radarparet FF. Frank er det store talentet på banen. Han kjøpes opp av større klubber og havner seinere som proff på kontinentet. Frands følger en annen vei ut av arbeidermiljøet. Han begynner på universitetet, er ungdomsopprører omkring -68 og blir seinere venstreintellektuell og journalist i ei sosialistavis. Midt på syttitallet vender Frank tilbake.

Proffkarrieren er over. Kne-skade. Han har brukt opp alle pengene. Også for Frands går det nedover. Ekteskapet med feministen Katrin er i oppløsning. Forholdet til politikken og venstresida blir stadig mer problematisk. Etter flere års atskillelse begynner de to, FF, å treffes igjen. De spiller gjennom alle mulige temaer i mannens identitetskrise. Det ender med katastrofe. Frank begår sjølmord. Frands mislykkes i sitt forsøk.

Mens Frank ennå er proff, kommer Frands over et pressefoto-grafi av han. Det viser Frank i en kamp på Wembley mens han svevende i lufta setter hodet til et innlegg og scorer sitt livs mål. Frands kaller bildet «fotballengelen». Bildet henter fram igjen minner og drømmer fra oppveksten som den voksne Frands har fortrent. Erindringer om de neste ekstatiske opplevelsene han har hatt på fotballbanen. De gangene da samspillet gikk av seg sjøl, da alt lyktes. Det er drømmen om allmakt, om å bli noe, bevege verden. Frank har prøvd ut drømmen i virkeligheten. Han holdt seg svevende ei tid men er falt ned igjen. Frands har hatt samme type opplevelse seinere — i ungdomsopprørets mest optimistiske fase, da man så revolusjonen rundt neste hjørne, da man følte at verden lot seg forandre.

Men både proffspilleren og den venstreintellektuelle er kommet ned på jorda igjen. De står midt i syttiåra, ribba for drømmer. Marxisten Frands like hjelpeløs som fotballspilleren. Drømmen om allmakt var en illusjon. Samtidig mener forfatteren at det er viktig å holde fast på drømmen. Den gir løfter og håp om framtida.

Frands får sine første politiske erfaringer under ungdomsopprøret. Seinere er han med på den politiske organiseringa på venstresida i begynnelsen av syttiåra. Men mot slutten av tiåret er han politisk desillusjonert, stadig i sammenstøt med kameratene i partiet. Han melder seg ut av partiet og slutter i avisa. Hva har skjedd? Det «svingte» skikkelig i opprørets store år. Likevel var ungdomsopprørerne sørgelig isolert i det politiske landskapet. Denne isolasjonen følger også de seinare marxistiske gruppene. Den klassen de kjemper for, vil ikke vite av dem. I dette isolatet bedriver de ei ekstrem teoretisering og en evig kamp om den rette linja. Arbeiderklassen blir en fjern konstruksjon utstyrt med alle sosialistiske dyder.

I dette miljøet utvikler det seg en type heiltidspolitikere som Frands finner et skjellsord for,

politomater. For politimaten betyr politikken alt. Alle andre behov fortrenses. For Frands blir konsekvensen at privatliv og følelsesliv forfaller. Den ytterste konsekvensen av isolasjonen og politomanien ser forfatteren i venstre-terrorismen. Frands finner vei ut av uføret når han lar de personlige erfaringene igjen finne plass i bevisstheten. Oppvokst i et arbeidermiljø kan han (ulikt mange andre i partiet) sette konkrete erfaringer opp mot abstraksjonene. Samtidig vil han holde på de lærdommene marxismen gir. Den gode fotballkampen gir et bilde på den gode politikken: det gjelder å ha oversikten, og å drible seg fram, utnytte mulighetene, legge om strategien underveis, men samtidig ha målet klart.

I en sentral scene i romanen skal Frands til å henge opp bildet av Frank på veggen. Katrin protesterer: «hva skal hun med disse heroiske menn og deres selvhverlige prestasjoner, pikker og potens...» Og så starter en av de mange kranglene.

I tråd med feminismens kritikk av kjønnsrollemønstret har Katrin begynt å stille krav til Frands. Som sosialist sympatiserer han med kvinnebevegelsen. Og han blir etterhvert svært forhippen på å leve opp til Katrins nye fordringer. Men da kommer han også til å fornekte noe i seg sjøl. Og når kravene berører hans seksuelle identitet, begynner problemene for alvor. Han innfrir ikke forventningene og rammes av skyldfølelse. Samlivet blir en parodi.

Fotballbildet utløser ulike reaksjoner hos de to. Fotballen er en manneverden, — mannsrollen i fortetta form. For Katrin er det bare sjåvinisme og brautende sjølvhevdelse. For Frands er det også noe mer, samhold, utfoldelse kroppslige erfaringer.

Forfatteren avviser på ingen måte kvinnebevegelsens kritikk. Han viser at den tradisjonelle mannsrollen både er kvinneundertrykkende og sjølunderttrykkende. Men samtidig inneholder den noe positivt. Problemet er at det gode og det dårlige er vevd inn i hverandre. En ny mannsrolle

når man ikke ved ensidig å moralisere over mannens dårlighet. Utgangspunktet må være å erkjenne faktiske behov, finne hvordan man ser ut inni hodet, eller hvor det nå er. Frands og Katrin skilles. Hun går snart over i et nytt forhold. Mot slutten innleder Frands et forhold til ei av jentene i kollektivet der han bor, — på nye og usikre premisser. Forfatteren gir altså partforholdet en sjansje.

Det er møtet med døden, det mislykte sjølmordforsøket, som setter Frands i stand til å ta sitt eget liv opp til vurdering. Samtidig er det ting som skjer på nåplanet som setter i gang assosiasjonene, erindringene, refleksjonene, (løpeturen, radionyetene om terroraksjonene, motorsykkelgjengen, den nye venninna, sønnen . . osv.)

Det overordna prosjektet i boka er å skrive sammen den store og den lille historia, personlige erfaringer og historiebokas historie. I forhold til dette blir delene om politikk, kjønnskamp, fotball å regne som motiver. Det spennende med *Fotballengelen* blir nettopp skiftet mellom objektiv analyse og subjektiv opplevelse. Her ligger styrken i den åpne fiksjonsformen, — sammenlikna både med ei vitenskaplig framstilling og den tradisjonelle romanformen.

Boka anbefales på det varmeste! (Anmeldelsen bygger på den danske utgaven).

Olav Martin Olsen.

Norgez Bank: Fra venstre Erik, Niels og Alf.

Pønkebevegelse i Tromsø

To av punkgruppene i Tromsø kommer i disse dager ut med hvert sitt vinylprodukt. Dette er litt av en begivenhet siden platene er de første i sitt slag fra Nord-Norge. Begge gruppene var i oktober i det nye platestudioet på Kvaløysletta, Atlantic Studio, å gjorde opptak.

LIFE OF RIAN

Først ute er Norgez Bank med «Life of Rian». Gruppen har eksistert i ett år — de hadde faktisk sin deby på studentsamfunnets kro i november i fjor. Denne kroa går det fortsatt sagn om. I en omtale av dette arrangementet fikk Norges Bank meget stuyg kritikk i avisa «Klassekampen» og reagerte sjøl med medlemskap i Dagbladets dusteforbund. Men siden de tider har gruppa forbedret seg enormt, og den musikken de framfører idag har absolutt sitt særpreg idet de kombinerer ulike stilarter som

Heavy Metall, Reggae og rå-rock.

Plata til Norgez Bank inneholder 3 1/2 låter. Første sida innledes med reggaeen «Life of Rian» som etterhvert glir over i «Rian, Rian». Ja, det er Høyre og høyreordføreren som får gjennomgå for sin ungdomspolitik. Dette er nok den beste og mest konkrete «Rock mot Høyre»-skiva som er laget i Norge. Side B består av «Springtime in Belsen» og «Tromsø kommune». Spesielt den siste er litt av en perle både musikalsk og tekstmessig: «Kem tar fra de rike og gjer til de fattige/Det é ikk'je Tromsø kommune/førr det syns dem é latterlig/ikk'je i Tromsø — Nordens Paris».

ASFALTPARASITTA

Mer ekte råpunk kommer fra Sot hævns. Gruppen debuterte i rockeklubben i Tromsø i januar og har siden spilt både på Tromsølat, Draugen og Asgårdspel. I høst skiftet gruppa besetning, idet de fikk med ny vokalist og bassist.

Sot hævns gitarist, Johnny Hansen, har skrevet alle fire melodiene på plata som begynner med «Asfaltparasitta». Så langt jeg kan bedømme er dette den sterkeste punkdebyen som noen sinne er laget i vårt kjære fedreland. De tre andre kuttene er mere standardpreget: «Ka så?», «Latterkikk» og sot hævnsklassikeren «Det bor ei heks på Skau-gum». Foruten den siste låten kan vi godt si at gruppa beskriver verden slik den tar seg ut for ungdommen på KV-hjørnet.

Både Norges bank og Sot hævns skildrer bymiljøet i Nord-Norge på en måte som er langt mer virkelighetsnær for ungdommen enn alskens nord-norsk utkant- og romantiserende visekultur.

Man får kjøpt platene på stand på gatehjørnan eller fra Knust Glass Produksjoner, Prestvannveien 6, 9000 Tromsø og fra Sotrecords, Stuertveien 3, 9000 Tromsø.

KAN STUDENTER TA ANSVAR?

- en moralsk anfektelse

Utgangspunktet mitt for å skrive dette innlegget er en viss moralsk opphisselse over at studentene uteblir fra de råd og utvalg som de har latt seg velge inn i. Nå er jo moralsk nærmest et pestbefengt ord blant studentene, helst skal man være politisk. Dessuten er det omtrent like bespottende å være opptatt av byråkratiske spissfindigheter. Etter mitt skjønn skjer det viktige ting i instituttrådene og ut-

valgene som angår studentene. For tida er det eksamensreglementet og fagdidaktikken som i høyeste grad burde berøre folk, enten de skal bli lærere eller ikke, enten de er interessert i student, og universitetspolitikk eller ikke. Dette skulle jo være nok til at i alle fall studentrepresentantene var interesserte. Men det er tydeligvis ikke tilfelle. Anden fra 1988 er som kjent borte, og dette har vært brukt som den gyldige forklaringa

på den politiske sløvheten som brer seg. I denne situasjonen mener jeg det ligger et poeng om ansvarlighet som bør diskuteres. Jeg forutsetter at folk som lar seg velge inn i råd og utvalg vet hva de gjør, dvs. vet at det følger endel (om enn kjedelig) ansvar med. Det er ikke alltid like givende å være representant — det er mange kjedelige saker innimellom «godbitene». Uansett om man er

interessert eller ikke, mener jeg man forplikter seg til å møte fram på møtene (Solidaritet?). Jeg synes det er forholdsvis umodent å være så ute på egotripp at man ganske enkelt gir fan. Som sagt, dårlige politiske konjunkturer kan ikke frita folk å gjennomføre det de har påtatt seg ansvaret for å gjøre, selv om «studentmassen» er passiv og uengasjert.
Inger-Anita Markussen
student, ISL.

KOMMENTAR TIL «Samtale med studentpresten»

I siste nr. av Studentavisa sto en samtale med studentprest Knut Olstad. Etter vår mening ble det her prestert et stjerneeksempel på dårlig journalistikk. Vi har lyst til å kommentere dette litt.

I utgangspunktet er det tydelig at Studentavisas utsendte er mest opptatt av å bruke studnetpresten til å fremme sine egne standpunkter. Vi hadde lite vanskelighet med å forstå hva intervjuerne mente om det de spurte Olstad om. Derimot var det mye verre å gjette seg til hva studentpresten (dvs. intervjuobjektet) hadde sagt og ment, — bortsett fra at det stort sett var motsatt av intervjuernes oppfatninger. Vi trodde at det var vanlig at man i et intervju tok seg bryet med å sitere de svarene man fikk, og ikke bare skrive ned sine egne reaksjoner.

Intervjuet begynte med et lengre avsnitt om hvor vanskelig det er å få tak i studentpresten. Dette mener vi er usaklig. Ved å slå opp i «Katalog for Universitetet i Tromsø. Høsten 1980» (som deles ut gratis) finner en et avsnitt hvor det står utførlig om hvor studentpresten er å finne, med telefonnummer og treffetider. Dessuten står det oppslag (med et noe pene- re bilde av Olstad enn det Studentavisas utsendte hadde greid å knipse) på oppslagstavlene på de fleste instituttene.

Intervjuerne sier indirekte at studentpresten bare kommer Kristent Forums medlemmer til gode. Det kan vi ikke se er riktig. Samarbeidet med studentpresten har vært godt og har betydd mye for Kristent Forums utvikling. Men — Olstad bruker mye av sin tid utenom Kristent Forum. Han er tilgjengelig for alle studentene. Vi vil dessuten nevne mandagsforelesninger som studentprest-rådet arrangerer ca. en gang i måneden i Odd Berg-bygget. Temaer som har vært oppe i det siste er om atomopprustning og om U-landsproblematikk (en ny

økonomisk verdensorden). For øvrig er Kristent Forums arrangementer åpne for alle, — også for ikke-studenter.

Med hensyn til punktet om stat/kirke har intervjuerne sitert Olstad på en bra måte. Vi er enige med Olstad i at forholdet mellom vår sekulariserte stat og Den Norske Kirke er uholdbart slik det nå fungerer, bl.a. fordi det er fare for at ikke-kristne styrer forhold innen kirken uten å ta hensyn til hva kirkens egne organer mener.

Utgangspunktet for samtalen var å få stadfestet at kirken er kvinneundertrykkende. Dette er tydeligvis et udiskutabelt faktum iflg. intervjuerne. Vi vil bare si at det er feil å oppfatte kirken som noe statisk. Det er i dag mange kvinner som arbeider aktivt innen kirken for at kvinnene skal få den selvfulgelige plass som menns likeverdige.

Vi har ingenting imot at Studentavisa gjør klart hvilke oppfatninger de har om forskjellige saker. Men vi tror Studentavisa ville tjene på om de lot andres meninger bli gjengitt på en redeligere måte enn tilfellet var her.

Liv Bjørn
Hege K. Gravdal
Ove Kristianslund

Red svarer:

Vi er enig i at artikkelen ble en del ustrukturert, og det kan vi tillate oss, som de amatører vi er, å beklage.

Men at studentpresten ble systematisk feilsitert, tror vi innsenderne som utenforstående vanskelig kan uttale seg om. Vi mener at prestens synspunkter er med i intervjuet.

Det vi i redaksjonen imidlertid kan lære av denne saken, er å forelegge intervjuobjektet en artikkel før den går i trykken. Med en slik framgangsmåte kan vi bl.a. unngå beskyldninger om uredelighet.

Red.

SAMSKIPNADEN MED KOLLEKTIV AVSTRAFFING

At det er bråk og hærverk på A/S Skolehybler, eller bedre A/S Fyll & Bråk, er nok ikke noe nytt. Men de reaksjoner Samskipnaden nå bruker for å uttrykke sin harme overfor beboerne må sies å være ny. Samskipnaden har nemlig tatt i bruk kollektiv avstraffing.

Det saken egentlig gjelder er at myntautomatene på vaskemaskinene er blitt brutt opp. Det må her tilføyes at utbyttet for tyvene ble heller magert, — det dreier seg om ca. 40 kr. Samskipnaden reagerte imidlertid øyeblikkelig

med at vaskemaskinene ble inndradd, og følgende plakat kom opp:

«Vaskemaskinene inndras midlertidig p.g.a. elevenes hærverk!?»

«Midlertidig» har for øvrig vart i tre uker nå. Denne «Fy-på-deg» mentaliteten som Samskipnaden her står som talsmann for, hører vel bedre hjemme i «hjem for vanskelige barn»-tiden, skulle en tro.

En annen ting er at Samskipnaden på denne måten, neppe når de som straffen er tilsiktet.

Enkelte av beboerne på A/S Skolehybler begynner nå å bli temmelig lei av denne måten Samskipnaden «løser» problemene på. Husleiestreik er også blitt diskutert, da vaskemuligheter tross alt er et servicetilbud som inngår i husleia.

Beboerne på A/S Skolehybler oppfordres om å melde fra om bråk, slik at vi kan få levelige forhold der, og unngå liknende «reprimander».

«Beboer på A/S Skolefyll»

FYLL UT EN FEST

— til alkoholdebatten og andre trivialiteter

See you later, alligator. Jeg vet ikke riktig om det var hva modellen Ashley sa, da hun skålte med herren ved bordet sitt, men det hadde kanskje vært nærliggende? Hvorfor en slik kavaler? Er vel ikke så rart, de introduserer jo en ny hvitvin med det spesielle navn Crocodillo.

Vi er en gruppe studenter på samsfunns-sosiologisk emnegruppe på andre institutter som nå har sett seg lei på sosiologenes hovmot når det gjelder språket. Vi skjønner ikke hva de sier, og skriver. F. eks. leste vi en artikkel sist fredag (i Studentavisa nr. 6) om alkohol eller ikke. Etter å ha lest innlegget er vi ikke sikre på hva som er mest skadelig — alkohol eller pils. Har innsenderen adekvat dekning for sitt rigorøse språk-

bruk? Etter vårt syn er Cola like helsefarlig som alkohol, uten dermed å ha påstått at vi sier oss direkte uenig med artikkelforfatteren.

Skal den gemene hop ha enerett til å uttale seg om dagliglivets trivialiteter og det som verre er, så må nok debatten få en annen vri. For øvrig har vi ingen kommentarer. Dessuten mener vi at Steen bør gå.

Aha-klubben på Prestvann.

Aksjon vern om demokratiet

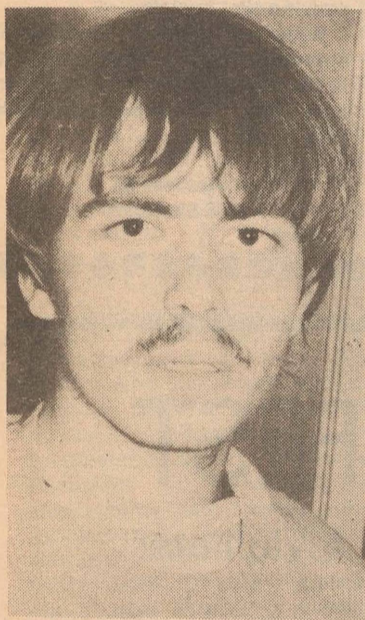
«Lov og orden Front» er opprettet i Stilla, og formålet med aksjonen er å motarbeide de nedbrytende kreftene i samfunnet, som i dag ser ut til å utarte seg. Statsmakta blir ikke lenger respektert!
Bli medlem du også. Det er på tide at noen verner om demokratiet!!!!

- Hvorfor var du på hovedallmøte?

Ashild Fredriksen, IMR: Først og fremst fordi jeg er medlem av Samskipnadsstyret og viktige samskipnadsaker ble tatt opp på dette møtet. Dessuten var jeg interessert i å støtte opp om den studentpolitiske grupperinga som har den mest holdbare studentpolitiske plattformen dvs. Sosialistisk Front.

Trond Høvik, IBG: Jeg var der på grunn av at det skulle velges ny delegatgruppe til Norsk Studentunion. Jeg stemte på den alternative valggruppa fordi jeg ikke har lagt særlig merke til Sos. Fronts politikk. Man får litt mer peiling på studentpolitikk ved å gå på hovedallmøtet.

Aslaug Pedersen, ISV: Jeg visste at det var viktige og interessante ting som skulle tas opp — viktige avstemninger. Jeg stemte på Sos. Front. Da visste jeg hva jeg stemte på. Den andre grupperinga var det umulig å vite hva sto for politisk, fordi den ikke la fram noe politisk program.

ALTA-SAKEN: FRA MEDVIND TIL MOTVIND?

av Kristian Andenæs, form. i Folkeaksjonen, avd. Tromsø

ETARI MEDVIND

Siden i fjor høst har motstanderne av utbygging i Alta hatt vind i seilene, og regjeringens grunnlag for utbygging er blitt stadig mer svekket. Både politiske og rettslige vedtak som er truffet har gitt utbyggingsmotstanderne innrømmelser eller medhold. Rettslig sett er status pr. i dag at lederne i Folkeaksjonen er frifunnet for ulovlig demonstrering i fjor høst og at vi venter på avgjørelsen i skjønsretten. Skjønsrettsforhandlingene tidlig i høst fungerte utelukkende som en styrking av motstanden — i den utstrekning det som foregikk i retten kom offentligheten for øre.

Innholdsmessig står derfor motstanden mot utbygging av Alta-Kautokeino-vassdraget sterkere enn noensinne. Men samtidig gjør det seg gjeldende en økende grad av usikkerhet med hensyn til hva framtiden vil bringe og hvordan framtiden skal møtes.

NØDVENDIGVIS MOTVIND?

Den usikkerhet som kan spores i disse dager, knytter seg så vidt jeg kan skjønne til 2 forhold: For det første har politiet (med forsterkninger) gjennom tiltak som er blitt kjent, vist vilje til maksimal satsing ved en eventuell konfrontasjon. For det annet knytter det seg usikkerhet til hvordan skjønsrettsavgjørelsen vil bli. De fleste regner vel med at resultatet vil gå i statens favør, og at et slikt resultat vil føre til umiddelbare forsøk på igangset-

ting av utbygging. Hvilke vilkår blir det for å fortsette motstandsarbeidet under slike forhold?

Til dette skal sies: Se ikke bort fra at skjønnsaken kan få et resultat som går i vår favør — og det vil etter all sannsynlighet føre til en ny lang utsettelse. Men i vårt arbeid framover må vi ta det motsatte utgangspunkt. Vi må nå spørre hvordan vi skal forholde oss med tap i skjønnsak — og for den saks skyld i tillegg at den frifinnende i dommen mot Folkeaksjonslederne blir opphevet i Høyesterett.

Folkeaksjonen (i Alta) har sagt sin mening: Motstandsarbeidet fortsetter som før — med basis i den holdning til sivil ulydighet som hele tiden har vært Folkeaksjonens arbeidsgrunnlag. Og formannskapet i Alta har sagt sitt: Flertallet der kan ikke anbefale at motstandsarbeidet fortsetter i strid med stortingsvedtak og tapt rettsavgjørelse. Men samtidig er det presisert fra ordførerens side at flertallet i kommunestyret fortsetter mot utbygging.

Det kan være at vi går inn i en vaskeligere tid enn vi har hatt det siste året. Men det er i tilfellet en helt ordinære situasjon i forhold til de betingelser vi hele tiden har måttet regne med å arbeide under.

FARVEL TIL RETTSAPPARATET — FRAM MED DE POLITISKE ARGUMENTENE!

Det siste året har det vært en kunstig situasjon i forhold til motstandsarbeidets utgangspunkt. Motstanden har kunnet foregå så

og si i ly av utsettende vedtak og domstoler som har vært på vår side. I stedet for å argumentere for saken, har vi kunnet henvisse til retten.

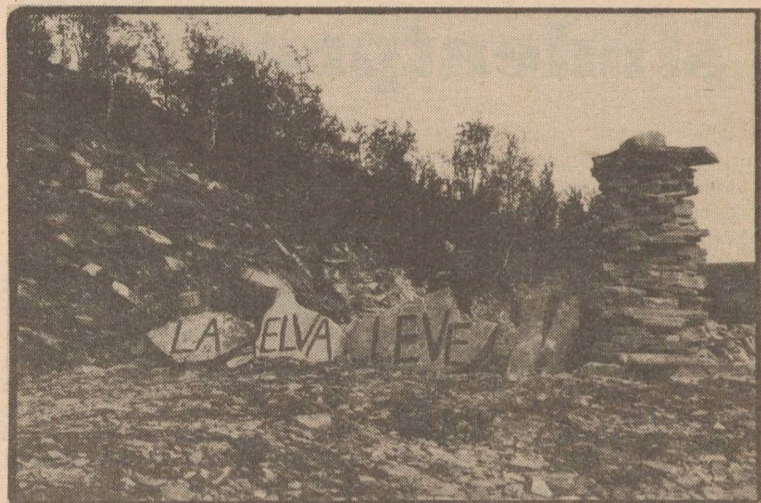
Tiden er kanskje inne til å si takk og farvel til dette «samarbeidet» på legalistisk grunnlag — og vende tilbake dit vi var for vel et år siden: Politisk kamp med saken og ikke retten som grunnlaget for vår argumentasjon. Dette «samarbeidet» — med dets utsettende konsekvenser — har styrket vår sak: Vi har i dag en bredere motstand, et bedre oppbygd organisasjonsapparat og en mer velutviklet argumentasjon enn på noe tidligere stadium. Og våre motstandere er tilsvarende svekket.

En rettsavgjørelse som går oss

i mot, er i dette perspektivet av underordnet betydning. Vi må si at vår sak står bedre enn noensinne og at vi etter en utsettelse arbeider videre på det fundament som hele tiden har vært det organiserte motstandsarbeidets grunnlag.

Men dette betyr selvsagt ikke at vi skal glemme argumentasjonen på det rettslige planet. Fortsatt vil det være riktig å argumentere for at det ikke skjer noen utbygging før vi har endelige rettsavgjørelser — og før resultatet av samerettsutvalgets arbeid foreligger.

Men vi må for all del unngå å bli identifisert med det arbeid som skjer på dette planet — og jeg tror det er viktig at dette blir markert nå.

Vil elva leve?

AKP og forhåndslagring!

I nært samarbeid med Troms Forsvarsforening holdt Studentersamfunnet i Tromsø møte om forhåndslagring 28. oktober. Møtet ble en suksess for Studentersamfunnet, med fullsatt

sal, og stemning fra «gode gamle dager». Skyldtes det temaet, eller det nye alliansen mellom forsvarsforeninga og studentersamfunnet som vekket interesse?

Et givende møte ble det i alle

fall, med gode innlegg fra både lederen for Brigade Nord, Tønne Huitfeldt, og fra general Hermann Kristoffersen. Med nød og neppe fikk SV-eren Arnt Henriksen slippe til med et innlegg, med en noe

annen profil enn hovedinnleggene, som begge konkluderte med at vi trenger et sterkt forsvar, enten vi kan stole på NATO eller ikke.

AKPs alternativ til avspenning og nedrustning er en styrking av det norske forsvaret gjennom økt opprustning. AKPs allianse i dette spill er foruten Høyre, som går inn for 7pst. økning av forsvarsutgiftene (som forøvrig er helt på linje med Reagan) også toppledelsen i det norske forsvar. Det norske forsvar er pr. i dag i en elendig tilstand hevdet Kristoffersen. Det vi trenger er et sterkt og mobilt geriljaforsvar som kan stå i mot både atombomber og andre stygge ting. Hver mann sitt gevær.

AKP går imot amerikansk forhåndslagring i Norge, ut på fordi det ikke vil være effektivt i en krigssituasjon, og fordi det svekker vår «nasjonale suverenitet».

AKP ville da heller ikke støtte demonstrasjonstøt mot forhåndslagring den 18. nov. Parolen «stopp våpenkappløpet» er for AKP selveste fanden sjøl.

Tror Kristoffersen på at et nasjonalt forsvar vil kunne måle seg med supermaktene? USA er i dag i stand til å utslette Sovjet 35 ganger, Sovjet på sin side kan svare med 17 ganger, men det betyr kanskje ikke noe for AKP?

AKP er i ferd med å grave sin egen grav som revolusjonens avant-garde i Norge, hvis de engang har vært det!

Fra demonstrasjonen i Tromsø mot forhåndslagring.